

โครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”

เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด

โดย

นางพิมพ์ใจ ลีอิสสระนุกูล

ประธานกรรมการ

บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 26

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556 - 2557

บทคัดย่อ

เรื่อง โครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”
เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย นางพิมพ์ใจ ลีอิสสระนุกูล หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ 26

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามโครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง ในสถานบำบัดพิเศษหญิง ราชบุรี ศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน และเพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมและพัฒนาโครงการดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร โครงการฯ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์กลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขัง ผู้รับการบำบัดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ราชบุรี ผู้ร่วมโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาโวหาร (Descriptive Analysis) โดยบรรยายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงการฯ และแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพสมาชิกใน โครงการฯ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการการฝึกอบรม การประสานงาน การปฏิบัติงาน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน การเพิ่มการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาสมาธิและจิตใจ การเพิ่มโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะของประสาทและสมองของผู้ต้องขัง รวมถึงการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของผู้ต้องขัง

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์กับโครงการฯในอนาคต รวมถึงโครงการฝึกอบรมอื่นๆ ได้แก่ การศึกษากระบวนการคัดเลือกผู้ต้องขังเพื่อเข้าโครงการฯ การส่งเสริมให้อดีตผู้ต้องขังในกลุ่มนี้มีโอกาสเข้าทำงานทั้งในภาครัฐและเอกชน และการติดตามผลหลังพ้นโทษที่สม่ำเสมอ

คำนำ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามโครงการต้นแบบ “ให้อาชีพให้ชีวิต” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง ในสถานบำบัดพิเศษหญิง ราชบุรี ศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน และเพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมและพัฒนาโครงการดังกล่าว

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยชิ้นนี้ จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อภาครัฐบาล ภาคเอกชน และผู้ที่สนใจข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฝึกอาชีพให้ผู้ต้องขังในสถานบำบัดพิเศษหญิง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

(นางพิมพ์ใจ ลือสสระนุกุล)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ 26

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ข้อจำกัดของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	5
แนวคิดเกี่ยวกับเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม	6
โครงการกำลังใจในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา	8
พัฒนาสถานบำบัดพิเศษหญิง รัชบุรี	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 การดำเนินงานตามโครงการ “ให้อาชีพให้ชีวิต”	
โครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”	27
การดำเนินงานโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”	28
ผลการดำเนินงาน	39
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงการฯ	
แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงการฯ	43
แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพสมาชิกในโครงการฯ	49
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	50
ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	56
ประวัติย่อผู้วิจัย	59

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 แผนการดำเนินการโครงการฯ	38
3-2 ตารางแสดงจำนวนผู้ต้องขังที่เข้า - ออก จาก โครงการฯ	40
3-3 ตารางแสดงการศึกษาของผู้ต้องขังในโครงการฯ	42
4-1 ตารางสรุปการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	47

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2-1 ภาพพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาทรงเยี่ยมชมโครงการฯ	10
2-2 ภาพโครงการกำลังใจๆ ร่วมกับ ม.แม่โจ้จัดอบรม	11
2-3 ภาพกิจกรรมการฝึกวิชาชีพ โดยทัณฑสถานฯ	16
3-1 ภาพแสดงสถานที่และลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง	29
3-2 ภาพตัวอย่างเอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI)	31
3-3 ภาพตัวอย่างแบบทดสอบเรื่องการแยกแยะชิ้นงาน	33
3-4 ภาพโครงการบรรยายธรรม โดยพระอาจารย์สาโรภิกขุ	35
3-5 ฟังองค์กรในการดำเนินงาน โครงการแผนการดำเนินการ โครงการฯ	37
4-2 ภาพความสูงของพัดลมเพดาน 3 เมตร จากพื้นหลังการต่อขา	47
4-3 ภาพการเปลี่ยนเครื่องกรองน้ำดื่ม หลักดินและสายดินใหม่	48
4-4 ภาพความสูงของหลอดไฟบนเพดานหลังการแก้ไข	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยสภาวะสังคมไทยในปัจจุบัน มีหลายปัจจัยรอบตัว ที่สามารถชักจูงผู้คนให้เข้าสู่วงจรการเสพติดและการค้ายาเสพติด ได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถานศึกษา สังคม แหล่งที่มาและช่องทางในการเข้าถึงยาเสพติด ปัจจัยเหล่านี้เป็นเหตุผลักดันให้ผู้คนเข้าสู่วงจรยาเสพติด โดยอาจเริ่มด้วยการเป็นผู้เสพ และกลายเป็นผู้ค้า ในที่สุดเมื่อถูกดำเนินคดีและต้องโทษจำคุก เข้าสู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา และจิตใจ ของกรมราชทัณฑ์ จนพ้นโทษออกมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ หากแต่อดีตผู้ต้องขังบางคนสามารถปรับตัวได้ กลับเข้ามาดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามปกติ บางคนไม่สามารถปรับตัวได้ จนวนกลับไปสู่ยาเสพติดอีก

ขณะที่การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง เป็นกิจกรรมหนึ่งของชีวิตที่ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมใดๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรม มนุษย์ใช้เวลาถึงหนึ่งในสามของชีวิตอยู่ในโรงงานหรือสำนักงาน การทำงานเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้ใช้แรงงานกับบุคคลอื่นๆ กับสถานที่ กับขั้นตอนและเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนความคิดเห็นทั้งหลายจากผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการทำงานจึงเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงออกถึงเชาว์ปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะนำมาซึ่งเกียรติภูมิและความพึงพอใจในชีวิต การพัฒนาตัวบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมจึงเป็นการพัฒนาให้บุคคลเหล่านี้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับชีวิตการทำงานและสภาพแวดล้อมการทำงานได้อย่างมีความสุข เพื่อที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิตการทำงานไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งก็คือการมุ่งไปสู่สิ่งที่เรียกว่า การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีนั่นเอง (ผจญ เฉลิมสาร, 2540)

เมื่อปัจจัยทางเศรษฐกิจและอาชีพมีผลต่อการทำผิดซ้ำ ภาครัฐจึงนำมาตรการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น การให้การศึกษาและการฝึกอาชีพมาใช้ควบคู่ไปกับการลงโทษจำคุก โดยหวังว่าจะช่วยสร้างโอกาสให้อดีตผู้ต้องขังกลับคืนสู่สังคมได้หลังพ้นโทษ การศึกษาและ

การฝึกอาชีพ จึงเปรียบเสมือน "อาหารเสริม" ที่ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาในจุดที่การใช้จ่ายอย่าง การจำคุกไม่อาจตอบโจทย์ได้ ในส่วนของการศึกษา ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ฉบับที่ 8 เรื่อง การศึกษาและอบรมผู้ต้องขัง กำหนดให้ทางเรือนจำต้องจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขังทั้งในสายสามัญ และสายอาชีพ ในทางปฏิบัติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 กรมราชทัณฑ์ก็เปิดโอกาสให้นักโทษมีโอกาส เข้าถึงการศึกษาในระดับปริญญาตรี และกำลังจะขยายไปถึงระดับปริญญาโทในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 นี้ด้วย การนำมามาตรการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาใช้ควบคู่กับการจำกัด อิสระภาพ ทำให้การจำคุกไม่ได้เป็นเพียงการมุ่งลงโทษเท่านั้น แต่ยังเป็นการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ด้วย ทำให้นักโทษมีโอกาสเสริมสร้างศักยภาพของตัวเอง เพิ่ม โอกาสและ ช่องทางที่จะกลับมาทำงานสุจริตหลังพ้นโทษ เป็นการลดเงื่อนไขที่ผู้พ้นโทษจะไปทำความผิด ซ้ำ (อานนท์ ขวลาวัณย์, 2557)

การทำงานจึงเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังที่อยู่ในทัณฑสถานหรือเรือนจำ เหล่านี้ ให้ดีขึ้นได้ โดยเป็นการฝึกอบรมและฝึกอาชีพจนกระทั่งพัฒนาให้เป็นแรงงานมีฝีมือ เป็น การกินคนดีสู่สังคม เมื่อคนเหล่านี้พ้นโทษออกจากในทัณฑสถานหรือเรือนจำแล้ว ก็สามารถ ประกอบอาชีพได้ทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีในทัณฑสถานหรือเรือนจำ ซึ่งส่วนมากก่อน ต้องโทษ เป็นแม่บ้าน หรือไม่มีอาชีพที่มั่นคง โครงการฝึกอาชีพในในทัณฑสถานหรือเรือนจำ จึง เป็นการสร้างคนดี มีคุณธรรมนำชีวิต ให้มีอาชีพ สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ที่ สำคัญคือบุคคลเหล่านี้จะได้ไม่หวนกลับสู่วงจรยาเสพติดซ้ำอีก

อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยและผลสำรวจต่างๆ พบว่า ผู้ต้องขังบางส่วนยังขาด แรงจูงใจในการฝึกอาชีพ เนื่องจากอาชีพนั้นๆ อาจจะไม่ตรงกับความสนใจหรือความถนัดของ ผู้ต้องขังหรือเมื่อพ้นโทษไปแล้ว ไม่สามารถประกอบอาชีพนั้น ได้จริงในถิ่นฐานที่ตนอาศัยอยู่ ด้วย ข้อจำกัดและปัจจัยแวดล้อม เช่น ไม่มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่บริโภคสินค้าประเภทนั้นๆ ไม่มี ช่องทางการกระจายสินค้าที่เหมาะสม เป็นต้น ดังนั้นการเพิ่มความหลากหลายในการฝึกอาชีพ ให้กับผู้ต้องขัง จึงเป็นสิ่งที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญมากขึ้น

บริษัท อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จึงมีความมุ่งมั่นที่จะ สร้างสรรค์สังคมไทย ด้วยการพัฒนาศักยภาพของผู้ต้องขังที่อยู่ในสถานบำบัดต่างๆ ในการควบคุม ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม จากการเป็นแรงงานไร้ฝีมือ มาเข้าสู่กระบวนการพัฒนา ทรัพยากรบุคคลของบริษัทฯ ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ เพื่อเข้าสู่กระบวนการ ผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่มีระบบมาตรฐานโลกรับรอง เช่น ISO ฯลฯ ของประเทศไทยได้ใน อนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการพัฒนาฝีมือผู้ต้องขังที่อยู่ในทัณฑสถานบำบัด พิเศษหญิง คลอง 5 อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ กระทรวง

ยุทธศาสตร์ ตามโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต หาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและการขยายผลไปสู่ผู้ต้องขังที่อยู่ในสถานบำบัดอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามโครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด
3. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมและพัฒนาโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เป็นต้นแบบโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มสตรีผู้รับการบำบัดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ัญญบุรี ผู้เข้าร่วมโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” จำนวน 200 คน ในช่วงระยะเวลาเดือน มกราคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากข้อมูลโครงการฯ วัดผลจากการฝึกปฏิบัติงานจริง รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังในสถานบำบัดพิเศษหญิง ัญญบุรี ในโครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) กับผู้ต้องขังในโครงการฯ
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ต้องขัง ผู้คุม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารโครงการฯ
3. เอกสารโครงการฯและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากเป็นโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เป็นโครงการที่เริ่มต้นปฏิบัติงานจริงเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2556 ที่ผ่านมา ดังนั้นเมื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มกับกลุ่มสตรีในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิงชัยบุรี จึงมีความเป็นไปได้ที่จะยังไม่พบปัญหาหรือข้อปรับปรุงที่สามารถเกิดขึ้นได้ในระยะยาว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบกระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงานผู้ต้องขังที่อยู่ในสถานบำบัด
2. ได้ทราบถึงการดำเนินงานตามโครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิงชัยบุรี
3. ได้แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิงชัยบุรี
4. ได้ต้นแบบโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด

คำจำกัดความ

สตรีผู้เข้ารับการอบรม	หมายถึง	กลุ่มสตรีในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิงชัยบุรี
โครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”	หมายถึง	โครงการต้นแบบของความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ คือ กรมราชทัณฑ์ และภาคเอกชน คือ บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยได้สรุปเป็นหัวข้อ ดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

1. การพัฒนามนุษย์ตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

การพัฒนามนุษย์ตามทฤษฎีการเรียนรู้ ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tylor) กล่าวว่า การเรียนรู้อาศัยความต่อเนื่อง (Continuity) โดยฝึกฝนความชำนาญหรือฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อยๆ และต่อเนื่องกัน จัดช่วงลำดับ (Sequence) การเรียนรู้จากสิ่งที่ย่างไปสู่สิ่งที่ยาก เรียงลำดับกิจกรรมและประสบการณ์ก่อนหลัง เพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และการบูรณาการ (Integration) การเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็น และได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา ควรช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม ดังนั้น การเรียนรู้ตามกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิด เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้ต้องขังตามแนวคิดของไทเลอร์ จึงประกอบไปด้วยความต่อเนื่องในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ผ่านการฝึกทักษะและประสบการณ์ การจัดลำดับกิจกรรมและประสบการณ์ตามความเหมาะสม รวมทั้งการบูรณาการ ความรู้และประสบการณ์เข้าด้วยกัน (บุญเสริม หุตะแพทย์, 2556)

2. การพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 มิติ ดังนี้

2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย ได้แก่ การให้ความสำคัญกับสุขภาพ รู้จักบริโภคอาหารอย่างถูกสุขลักษณะและครบ 5 หมู่ งดสูบบุหรี่และออกกำลังเป็นประจำ เพื่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

2.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านอารมณ์ เป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดี รู้จักควบคุมอารมณ์ โดยการ หมั่นฝึกให้ทาน การทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ การเข้าร่วมกิจกรรม สันทนาการ การฝึกสมาธิ เป็นต้น

2.3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสังคม เป็นการสร้างการยอมรับ และยกย่อง จากสังคม อันได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ หรือจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น การใช้เวลาว่างบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน และการปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

2.4 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสติปัญญา เป็นการเพิ่มทักษะทางด้านความรู้ ให้กับตนเอง อาทิเช่น การอ่านหนังสือ การเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์ในด้านต่างๆ การศึกษาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อสารสนเทศ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ รวมไปถึงการหัดสังเกตและติดตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม

ในการดำเนินชีวิต ต้องมีการตัดสินใจเสมอ ดังนั้นการเข้าใจและรู้จักการปฏิบัติจน เป็นนิสัยในด้านการใช้สติพิจารณาในการตัดสินใจ เพื่อหยั่งถึงผลของการตัดสินใจนั้น จะเป็น ประโยชน์มาก และการมีหิริ โอตตัปปะ จะช่วยลดโอกาสพลาดในการตัดสินใจ

1. ความหมายของหิริโอตตัปปะ

หิริ โอตตัปปะ หมายถึง ความละอายและเกรงกลัวต่อบาป เป็นหลักที่คอยเตือนใจ เมื่อจะทำบาปทั้งปวง หิริ โอตตัปปะ มาจากคำว่าหิริ (ความละอาย) และ โอตตัปปะ (ความเกรงกลัว) รวมกันแล้วหมายถึงความละอายและเกรงกลัวต่อบาป หลักธรรมและหลักการนี้จะคอยเป็นหลัก กระตุ้นเตือนเมื่อจะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่เป็นกุศล ถ้ามีหลักธรรมนี้อยู่ในใจผู้ใด ผู้ นั้นจะมีสำนึกและละการกระทำนั้นเสีย หากแยกวิเคราะห์ตามหลักภาษาแล้ว จะสามารถแยก หลักธรรมนี้ออกได้เป็น 2 ส่วนหลัก คือ

1.1 หิริ หมายถึง ความละอายต่อความชั่วของตนเอง ความละอายเมื่อตนเอง กำลังเดินไปสู่แนวทางที่ผิด เดินไปแนวทางเสื่อม หรือแม้กระทั่งความอายที่จิตใจของตนเองคิด หรือเขวไปในทางที่ผิด คิดไปในทางอกุศล

1.2 โอตตัปปะ หมายถึง ความเกรงกลัวต่อบาปที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของ ตนเอง กลัวเสียยิ่งกว่าเห็นสิ่งอันตรายใดๆ ความเกรงกลัวต่อบาปนี้เป็นความกลัวบาปที่เห็นด้วยใจ กลัวด้วยจิตใจภายในของตนเอง กลัวบาปนั้นๆ จะกลับมาหลอกหลอนและทิ่มแทงใจตน ดังนั้นคน ที่มีโอตตัปปะจะไม่ยอมทำบาปใดๆเลย

หิริ โอตตัปปะ ถือว่าเป็นโลกपालธรรม ซึ่งหมายถึงธรรมที่รักษาคุ้มครองโลก ทำให้หมู่สัตว์รวมถึงมนุษย์อยู่ร่วมต่อกันอย่างปกติสุขตามสมควร คนที่มีหิริ โอตตัปปะนอกจากจะเป็นคนที่ไม่ยอมทำบาปแล้ว ยังเป็นคนที่มีสติเตือนตัวเองตลอดเวลาไม่ว่าจะกระทำการใดๆ

2. วิถีทางพัฒนาจริยธรรม

2.1 การศึกษาเรียนรู้ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1.1 การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการหาความรู้จากการอ่านหนังสือเกี่ยวกับปรัชญาศาสนา วรรณคดีที่มีคุณค่า หนังสือเกี่ยวกับจริยธรรมทั่วไปและจริยธรรมวิชาชีพ

2.1.2 การเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และการคบหาบัณฑิตผู้ใส่ใจด้านจริยธรรม

2.1.3 การเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตและจากประสบการณ์ในสถานที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์จริงเป็น โอกาสอันประเสริฐในการเรียนรู้จริยธรรมแห่งชีวิต ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งทั้งด้านเจตคติและทักษะการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคคล ผู้มีความพร้อมน้อยอาจจะไม่ได้ประโยชน์จากการเรียนรู้อันมีค่านี้เลย

2.2 การวิเคราะห์ตนเอง บุคคลผู้มีความพร้อมจะพัฒนา จะมีความตั้งใจและเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ตนเองเพื่อทำความรู้จักตนเอง ด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับความรู้สึกลึกซึ้งและพฤติกรรมการแสดงออกของตนเอง จะช่วยให้บุคคลตระหนักรู้คุณลักษณะของตนเอง รู้จุดดีจุดด้อยของตน รู้ว่าควรคงลักษณะใดไว้ การวิเคราะห์ตนเอง กระทำได้ด้วยหลักการต่อไปนี้

2.2.1 การรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์จากคำพูดและอากัปกิริยาจากบุคคลรอบข้าง เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว

2.2.2 วิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับความคิด ความต้องการ เจตคติการกระทำ และผลการกระทำ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

2.2.3 ค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น จากตำรา บทความ รายงาน การวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์หรือศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาตนเองอย่างถ่องแท้

2.2.4 เข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจได้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดปัญญารับรู้ตนเองอย่างลึกซึ้งและแท้จริง ทั้งนี้เพราะจิตใจและพฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้เช่นเดียวกับสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

2.3 การฝึกตน เป็นวิธีการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วย ตนเองขั้นสูงสุด เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในการควบคุมการประพฤติปฏิบัติของตนให้

อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ทั้งในสภาพการณ์ปกติและเมื่อเผชิญปัญหา หรือความขัดแย้ง

2.3.1 การฝึกวินัยขั้นพื้นฐาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การรู้จักประหยัดและออม ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ ความรักชาติ

2.3.2 การรักษาศีลตามความเชื่อในศาสนาของตน คิดเป็นตัวกำหนดที่จะทำในสิ่งใดเว้นในการที่จะกระทำชั่วร้ายใดๆ อยู่ในจิตใจ ส่งผลให้บุคคลมีพลังจิตที่เข้มแข็งรู้เท่าทันความคิดสามารถควบคุมตนได้

2.3.3 การทำสมาธิ เป็นการฝึกให้เกิดการตั้งมั่นของจิตใจทำให้เกิดภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิต เป็นจิตใจที่สงบผ่องใสบริสุทธิ์เป็นจิตที่เข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ทำให้เกิดปัญญาสามารถพิจารณาเห็นทุกอย่างตรงสภาพความเป็นจริง

2.3.4 การฝึกการเป็นผู้ให้ เช่น การรู้จักให้อภัย รู้จักแบ่งปันความรู้ ความดี ความชอบ บริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ อุทิศแรงกายแรงใจช่วยงานสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ

สรุปได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมด้วยวิธีพัฒนาตนเองตามขั้นตอนดังกล่าว เป็นธรรมชาติที่บุคคลสามารถปฏิบัติได้ควบคู่กับการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่มิใช่เป็นการกระทำในลักษณะเสร็จสิ้น ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย เพราะจิตใจของมนุษย์เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เฉกเช่น กระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

โครงการกำลังใจ ในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงดำริให้จัดตั้งโครงการกำลังใจ เพื่อประทานความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการ โอกาสในสังคมไทย เนื่องด้วยทรงดำริว่า ทุกคนในสังคมจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขก็ต่อเมื่อรู้จักรักษาสีบทวิของตน โดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น กระบวนการยุติธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกคนเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งเมื่อกระบวนการยุติธรรมดำเนินไปจนถึงที่สุดแล้ว ผู้ที่ได้รับผลทุกฝ่ายในสังคมก็น่าที่จะได้มีโอกาสอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขอีกครั้งหนึ่ง แต่กระนั้นในบางครั้ง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ต้องขัง กลุ่มผู้ถูกคุมประพฤติ หรือผู้ที่เป็นจำเลย กลับมิได้รับโอกาสเท่าที่ควรในการที่จะกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมส่วนรวม ส่งผลให้บุคคลเหล่านี้ขาดโอกาสที่จะดำเนินชีวิตดังที่ควร ทรงดำริว่าผลงานจากโครงการกำลังใจ จะช่วยให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ตระหนักว่ายังมี

ผู้ที่เต็มใจจะให้โอกาส และเอาใจช่วยให้พวกเขาสามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้ และเมื่อทุกคนได้รับโอกาสที่สมควรแล้วจะต้องรู้จักในการเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งนอกจากจะช่วยลดการกระทำผิดซ้ำซ้อน และเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านี้กลับมาเป็นประชากรที่มีคุณภาพแล้ว ยังมีส่วนที่จะช่วยให้สังคมส่วนรวมกลับมาอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขอีกด้วย

1. วัตถุประสงค์ของ “โครงการกำลังใจ”

1.1 เพื่อให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับกลุ่มผู้ที่ก้าวพลาดทำให้ชีวิตต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและผู้ขาดโอกาสกลุ่มอื่นๆ ให้สามารถมีโอกาสกลับมาดำรงชีวิตเป็นคนดีของสังคมได้อย่างปกติสุข

1.2 เพื่อให้ผู้มีจิตกุศลและมีจิตศรัทธา ได้รับทราบและสามารถมีส่วนร่วมให้การช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่มผู้ต้องการกำลังใจและผู้ขาดโอกาสเหล่านี้ ดังพระดำริของพระเจ้าหลานเธอฯ

1.3 เพื่อส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พร้อมจะเป็นกำลังใจและให้โอกาสแก่ผู้ที่แม้ชีวิตจะเคยก้าวพลาดแต่ก็พร้อมที่จะเริ่มชีวิตใหม่เป็นคนดีของสังคม

1.4 เพื่อเผยแพร่พระดำริเกี่ยวกับการประทานกำลังใจให้แก่กลุ่มผู้ต้องการกำลังใจและโอกาสเหล่านี้ต่อสาธารณชน

2. เป้าหมายของ “โครงการกำลังใจ”

โครงการกำลังใจ มีเป้าหมายที่จะดำเนินกิจกรรมที่เป็นการเสริมและไม่ซ้ำซ้อนกับสิ่งที่ทางราชการได้ดำเนินการอยู่แล้ว โดยจะเลือกกลุ่มเป้าหมายและกิจกรรมที่น่าจะเป็นประโยชน์สูงสุด และช่วยส่งเสริมและพัฒนาสิ่งที่ทางราชการไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากขาดแคลนปัจจัยต่างๆ โดยมีกลุ่มเป้าหมายได้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังสตรี กลุ่มเด็กติดผู้ต้องขัง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและกลุ่มผู้ขาดโอกาสอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรม นอกจากการให้กำลังใจและให้โอกาสแก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวแล้ว โครงการฯ ยังมีเป้าหมายสำคัญในการรณรงค์ให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พร้อม จะเป็นกำลังใจ และให้โอกาสแก่บุคคลที่แม้จะก้าวพลาดแต่ก็ได้เรียนรู้ที่จะเริ่มชีวิตใหม่เป็นคนดีของสังคม

3. ประโยชน์ที่ได้รับจาก “โครงการกำลังใจ”

3.1 กลุ่มผู้ที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมได้รับความช่วยเหลือ ได้รับโอกาส และมีกำลังใจที่จะเริ่มชีวิตใหม่ในสังคมต่อไป

3.2 ช่วยให้เกิดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ที่ภาครัฐไม่สามารถดำเนินการได้ทั่วถึงในการให้ความช่วยเหลือและให้โอกาสแก่กลุ่มผู้ต้องการกำลังใจเหล่านี้

3.3 หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และบุคคลต่างๆ ตระหนักถึงปัญหา และทราบถึงช่องทางที่สามารถเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อเป็นการให้โอกาส และกำลังใจแก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้

3.4 สังคมไทยได้เข้าใจปัญหาของผู้ที่เคยก้าวพลาดที่ต้องการโอกาสที่จะเริ่มต้นใหม่ และมีความพร้อมที่จะเป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือและให้โอกาส แก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้และกลุ่มผู้ขาดโอกาสอื่นๆ อันจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสงบสุขและสมานฉันท์

4. ผลงานของ “โครงการกำลังใจ”

4.1 โครงการแม่และเด็ก

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาโปรดฯ ให้วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย มาให้ความรู้ปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ในการเตรียมตัวให้กำเนิดและเลี้ยงดูทารก ประทานชื่อหลักสูตรว่า “การตั้งครรภ์อย่างมีคุณภาพ” และ “สร้างคนดี เริ่มที่ขวบปีแรก” ประโยชน์ที่ได้จากโครงการนี้คือ ผู้ต้องขังหญิงที่เป็นมารดาจะเกิดความผูกพันกับบุตรเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี ปลูกจิตสำนึก และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบในตัวบุตรมากขึ้น เด็กเหล่านี้ก็จะมีสุขภาพกายและใจที่ดี ต่อมาหลักสูตรนี้ได้ใช้เป็นต้นแบบของการอบรมผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ในทัณฑสถานและเรือนจำอีกหลายแห่ง

แผนภาพที่ 2-1 : พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาทรงเยี่ยมชม โครงการแม่และเด็ก

4.2 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ก็ทรงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการประทานความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังผู้ด้อยโอกาสทางสังคมในปัจจุบันด้วย โดยให้คณะวิทยากรจากมูลนิธิธิดาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยากสภากาชาดไทย อบรม

และให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังด้วยการจัดทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสมเพื่อผู้ต้องขังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง โดยสิ่งสำคัญคือ จัดกิจกรรมหรือสอดแทรกความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ทำให้ผู้ต้องขังเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่แค่การปลูกผักทำการเกษตร หากแต่คือการใช้ชีวิตด้วยความระมัดระวังรอบคอบ การลดรายจ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ไม่ใช่การประหยัดจนไม่ทำอะไรเลยซึ่งการปลูกผักเลี้ยงปลา หรือทำของเพื่อใช้สอยเองก็เป็นการลดรายจ่ายของครอบครัวได้ทางหนึ่ง

แผนภาพที่ 2-2 : โครงการกำลังใจฯ ร่วมกับ ม.แม่โจ้

จัดอบรมเศรษฐกิจพอเพียงในเรือนจำนำร่อง 4 แห่ง

ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง ัญญบุรี

เรือนจำ เป็นสถานที่สำหรับคุมขังผู้ต้องขังประเภททั่วไปหลายประเภทไว้ด้วยกัน โดยมีการจัดแยกแดนผู้ต้องขังออกเป็นประเภทต่างๆ ออกจากกัน เช่น คดีลักทรัพย์ คดีเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย เป็นต้น

ทัศนสถานฯ เป็นสถานที่ที่ใช้ควบคุมผู้ต้องขังที่แยกประเภทแล้ว เช่น ผู้ต้องขังหญิง ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผู้ต้องขังคดีอาชญากรรม เป็นต้น

การจัดประเภทของเรือนจำออกเป็นประเภทต่างๆ ตามประเภทผู้กระทำความผิดนี้ เป็นการ จัดประเภทของเรือนจำโดยมุ่งที่จะอบรมแก้ไขผู้ต้องขังเป็นหลัก ยิ่งไปกว่าความมั่นคงปลอดภัยในการควบคุม โดยมุ่งควบคุมผู้ต้องขังประเภทต่างๆ ไว้ด้วยกัน เพื่อให้การแก้ไขสอดคล้องและเหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท (ภูสิทธิ์ พรหมวันรัตน์, 2546)

1. ประวัติความเป็นมา

ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง เปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์ที่จะ บำบัดรักษา อบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังหญิงที่ต้องโทษเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมให้โทษ ซึ่งแต่เดิมถูก

คุมขังปะปนรวมกันอยู่กับผู้ต้องขังคดีประเภทอื่นๆ และยังไม่มีสถานที่ควบคุมบำบัดรักษาแยกเป็นเอกเทศ

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ตั้งอยู่ที่เลขที่ 38 หมู่ที่ 1 ถนนเลียบบคลองห้า ตำบลคลองห้า อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 52 ไร่ 3 งาน

2. พันธกิจ

2.1 ควบคุมผู้ต้องขังหญิงคดีอาชญากรรม ให้อยู่ในระเบียบวินัยกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ

2.2 ให้การบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังหญิง คดีอาชญากรรมให้เป็นคนดี และอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้ ภายหลังพ้นโทษ

3. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังหญิงเด็ดขาด คดีอาชญากรรมให้โทษ กำหนดโทษไม่เกิน 10 ปี มีทั้งผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมในการเสพและจำหน่าย ซึ่งแยกขังไว้ต่างหากจากกัน ให้การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขัง ดำเนินการ ด้านการอบรม พัฒนา ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพ การใช้แรงงาน ตลอดจนจัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์ และสุขอนามัย แก่ผู้ต้องขัง

4. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ปัจจุบันทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงได้มีความพยายามอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิด และถือเป็นภารกิจหลักควบคู่กับการควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีพื้นฐานมาจากความคิดที่ว่าผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี หากเขาเหล่านั้นได้รับ โอกาส ดังนั้นจึงได้มีการคิดสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิธีการเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแต่ละกลุ่ม แต่ละประเภทคดีความผิดตามความจำเป็นและความเหมาะสม ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขัง รวมทั้งพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพให้มีแนวทางในการประกอบอาชีพที่สุจริตภายหลังพ้นโทษ ตลอดจนการให้ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

4.1 ทางทัณฑสถานมีเป้าหมายสำคัญในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง 3 ข้อ ดังนี้

4.1.1 การควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย

4.1.2 การบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจให้กลับสู่ภาวะปกติ

4.1.3 การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังเพื่อนำความรู้ไปใช้หลังพ้นโทษ

ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การรับตัวเข้ามาคุมขังจนถึงการดูแลหลังการปลดปล่อย โดยแต่ละขั้นตอนจะต้องมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันละเว้นการดำเนินการขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไม่ได้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.2 ขั้นตอนการดำเนินงานของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง

4.2.1 การรับตัว

4.2.1.1 ปฐมนิเทศ

4.2.1.2 เก็บรวมข้อมูลรายบุคคล

4.2.1.3 การจำแนกลักษณะ วางแผนปฏิบัติเป็นรายบุคคล

4.2.2 การดำเนินการ

4.2.2.1 การดูแลสวัสดิการ การแพทย์

4.2.2.2 โปรแกรมการแก้ไขพื้นฐาน การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา

การอบรมทางศีลธรรม

4.2.2.3 โปรแกรมเฉพาะ

4.2.2.4 โปรแกรมแก้ไขผู้กระทำผิดใช้ความรุนแรง ฯลฯ

4.2.2.5 โปรแกรมราชทัณฑ์เชิงสมานฉันท์

4.2.2.6 โปรแกรมสวัสดิการ

4.2.2.7 ฯลฯ

4.2.3 เตรียมการปลดปล่อย

4.2.3.1 จำแนกซ้ำเพื่อเตรียมปลดปล่อย

4.2.3.2 โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

4.2.3.3 ปล่อยแบบมีเงื่อนไข เช่น พักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก

4.2.3.4 ปล่อยตามหมายศาล

4.2.4 ดูแลหลังปล่อย

4.2.4.1 ประสานงานองค์กรรัฐ/เอกชนดูแล

4.2.4.2 มูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี

4.2.4.3 การสงเคราะห์หลังปล่อย

5. การศึกษา

ทางทัณฑสถานได้วางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขัง จัดการศึกษาวิชาสามัญ วิชาชีพ และธรรมศึกษา ตลอดจนการจัดอบรมหลักสูตรการเตรียม

เข้าทำงาน การอบรมและพัฒนาจิตใจ การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริม ปลูกฝัง ปรับเปลี่ยนทัศนคติ จิตสำนึก ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังติดยาเสพติด โดยวิธีชุมชนบำบัด จัดกิจกรรมเสริมการศึกษา เช่น ห้องสมุด การจัดทำโสตทัศนอุปกรณ์ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.1. การจัดการศึกษาสายสามัญ

5.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

5.1.2 ระดับไม่รู้หนังสือ ให้ทุกคนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น

5.1.3 การศึกษาสายสามัญ ได้แก่ การศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

5.1.4 การศึกษาระดับอุดมศึกษา ดำเนินการตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา แบ่งเป็น

5.1.4.1 หลักสูตรโครงการการศึกษาต่อเนื่อง (สัมฤทธิ์บัตร)

5.1.4.2 หลักสูตรปริญญาตรี

5.2. การจัดการศึกษาสาขาอาชีพ

5.2.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยพัฒนาสถานบำบัดพิเศษหญิงดำเนินการร่วมกับสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

5.2.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและหน่วยงานในสังกัดตลอดจนสถานบันหรือสถานศึกษาวิชาชีพต่างๆ

5.3. ลูกเสือ-ยุวกาชาดนอกโรงเรียน

กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ลูกเสือชาวบ้าน และยุวกาชาดนอกโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาสถาน บำบัดพิเศษหญิงดำเนินการร่วมกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานยุวกาชาดนอกโรงเรียน เพื่อฝึกฝนให้ผู้ต้องขังมีระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5.4. ห้องสมุดพร้อมปัญญา

พัฒนาสถานบำบัดพิเศษหญิง ได้จัดทำโครงการฯ “ปรับปรุงห้องสมุดพัฒนาสถานฯ เพื่อเฉลิม พระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระองค์ท่านทรงรับไว้เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ ทรงพระราชทาน ชื่อห้องสมุดว่า “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” และได้

เสด็จฯ ทรงเปิดห้องสมุดพร้อมปัญญาด้วยพระองค์เอง คือ ห้องสมุดพร้อมปัญญาเรือนจำอำเภอ ัญญบุรี เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2546 และห้องสมุดพร้อมปัญญาเรือนจำจังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2547 โดยมีเป้าหมายให้เรือนจำหรือทัณฑสถาน ทุกแห่งมีห้องสมุดพร้อมปัญญา ภายในปี พ.ศ. 2550

6. การพัฒนาจิตใจ

ทัณฑสถานฯ ได้ดำเนินกิจกรรม เพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขัง ตามหลักศาสนา และมุ่งพัฒนาพฤติกรรม ทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ ตั้งแต่แรกเข้ามาสู่ทัณฑสถานฯ จนกระทั่งได้รับการปล่อยตัว ดังนี้

6.1 การอบรมปฐมนิเทศผู้ต้องขังใหม่

6.2 การอบรมเป็นรายบุคคลและอบรมหมู่ตามฐานโทษ

6.3 เปิดสอนธรรมศึกษา ชั้นตรี.โท.เอก

6.4 การฝึกอบรมสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน รวม 3 หลักสูตร ได้แก่

6.4.1 การอบรมจิตตภาวนา โดยเปิดอบรมตามหลักสูตรของพุทธสมาคม แห่งประเทศไทย

6.4.2 การอบรมธรรมปฏิบัติเรือนจำ เรือนธรรม โดยการบวชนกขัมมะ ให้ ผู้ต้องขังสวมชุดขาวและสมาทานศีล 8 หรือศีล 5 มุ่งเจริญวิปัสสนาตามหลักมหาสติปัฏฐาน 4

6.4.3 การอบรมวิปัสสนากรรมฐานตามแนวทางของอาจารย์อุบาจัน โดย อาจารย์โกเอ็นกา

6.5 การนิมนต์พระภิกษุแสดงธรรม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

6.6 การอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

6.7 การอบรมตามโครงการอื่น ๆ เช่น โครงการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์วิถี พุทธ โครงการพัฒนาศักยภาพทางจิต เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นต้น

6.8 การอบรมผู้ต้องขังต่างศาสนา ทั้งศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม

7. การจัดสวัสดิการและนันทนาการ

ทัณฑสถานฯ ได้ดำเนินการ ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐานขององค์การ สหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยการจัดสวัสดิการด้าน บังคับ 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และการสงเคราะห์ในด้านอื่นๆ ควบคู่ไป กับการเล่นดนตรี กีฬา การออกกำลังกาย รวมทั้งกิจกรรมนันทนาการต่างๆ

8. โครงการฝึกอาชีพ

8.1 วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกวิชาชีพของทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง

8.1.1 เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญในการประกอบอาชีพแล้วนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ

8.1.2 เพื่อฝึกทักษะความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ

8.1.3 เพื่อเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการรายย่อยและการประกอบอาชีพอิสระ

8.2 รูปแบบของการฝึกวิชาชีพ

8.2.1 การฝึกวิชาชีพโดยทัศนสถานฯ

วิชาชีพที่ทัศนสถานฯ เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพ ได้แก่

8.2.1.1 การประดิษฐ์ ได้แก่ การถักโครเช การถักคลอสติส

8.2.1.2 การตัดเย็บเสื้อผ้าของใช้ภายในบ้านที่ทำจากผ้า

8.2.1.3 การซ่อมแซมเสื้อผ้า

8.2.1.4 นวดแผนไทย

8.2.1.5 เกษตร

8.2.1.6 เสริมสวย

8.2.1.7 ซักรีดเสื้อผ้า

แผนภาพที่ 2-3 : กิจกรรมการฝึกวิชาชีพโดยทัศนสถานฯ

8.2.2 คุณสมบัติของผู้ต้องขังที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพโดยทัศนสถานฯ

8.2.2.1 ผู้ต้องขัง มีความรู้ ความสนใจ ความถนัดในวิชาชีพนั้น ๆ

8.2.2.2 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

8.2.2.3 มีความประพฤติดี

8.2.3 ช่องทางการกระจายสินค้าหรือบริการที่ได้จากกองงานฝึกวิชาชีพ โดยทัณฑสถานฯ

8.2.3.1 จำหน่ายให้กับผู้ต้องขังภายในทัณฑสถาน

8.2.3.2 จำหน่ายให้กับญาติผู้ต้องขังด้านหน้าทัณฑสถานฯ

8.2.3.3 จำหน่ายให้กับบุคคลภายนอกในงานนิทรรศการของกรมราชทัณฑ์ และงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามสถานที่ต่างๆ

8.2.4 การฝึกวิชาชีพโดยบริษัทเอกชนภายนอก

วิชาชีพที่บริษัทเอกชนภายนอกเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพและเป็นผู้ว่าจ้างผู้ต้องขัง มีทั้งงานที่นำไปทำเป็นอาชีพได้และเป็นงานที่ทำเพื่อเป็นอาชีพะบ่าบัด ปัจจุบันมี 7 โครงการ ดังนี้

8.2.4.1 โครงการฝึกวิชาชีพเย็บชุดทหาร

8.2.4.2 โครงการฝึกวิชาชีพเย็บกระเป๋าผ้า

8.2.4.3 โครงการฝึกวิชาชีพปักเลื่อมเสื้อผ้า

8.2.4.4 โครงการฝึกวิชาชีพพับถุงเพาะชำ

8.2.4.5 โครงการฝึกวิชาชีพพับถุงกระดาษ

8.2.4.6 โครงการฝึกวิชาชีพ Call Center และให้บริการเสริมบนมือถือ

8.2.4.7 โครงการฝึกวิชาชีพตัดชิ้นส่วนยาง

8.2.5 คุณสมบัติของผู้ต้องขังที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพโดยบริษัทเอกชนภายนอก

คุณสมบัติขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละโครงการ เช่น บางโครงการต้องผ่านการทดสอบก่อนเข้ากองงาน บางโครงการกำหนดอายุ และความพร้อมของร่างกาย แต่ส่วนใหญ่เป็นการฝึกวิชาชีพในลักษณะของอาชีพะบ่าบัด คือ ทำเพื่อไม่ให้เกิดความฟุ้งซ่าน ลดความเครียด สามารถทำได้ทุกช่วงอายุ และทุกสภาพร่างกาย

8.2.6 สินค้าหรือบริการที่ได้จากกองงานฝึกวิชาชีพโดยบริษัทเอกชนภายนอกและผลตอบแทนสำหรับผู้ต้องขัง

8.2.6.1 ผลผลิตที่ได้จากกองงานฝึกวิชาชีพนี้ จะเป็นของบริษัทเอกชนที่ว่าจ้าง

8.2.6.2 ผลตอบแทนสำหรับผู้ต้องขังในกองงานฝึกวิชาชีพนี้ รายได้ที่เกิดจากการทำงานของผู้ต้องขัง จะถูกหักนำส่งคลัง ร้อยละ 2 ส่งกรมราชทัณฑ์ ร้อยละ 10 ส่วนที่

เหลือคิดเป็น ร้อยละ 100 ครั้งหนึ่งจ่ายเป็นเงินปันผลให้กับผู้ต้องขัง ร้อยละ 15 เป็นของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ และร้อยละ 35 เป็นทุนสำรองต่อไป

นางพิมพ์พร วิเชียรเชื้อ ผู้อำนวยการทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ัญญบุรี ระบุว่าในการสำรวจข้อมูลของการกระทำความคิดจนต้องเข้ามารับโทษในเรือนจำของผู้หญิง ในคดียาเสพติดส่วนใหญ่ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่ใช้ยาเสพติด ส่วนใหญ่สารภาพว่าใช้ยาเสพติดประเภทยาบ้าและยาไอซ์ จากการแนะนำของกลุ่มเพื่อน และต้องการทดลอง ต้องการการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน ที่มีกลุ่มเพื่อนฝูง หรือกลุ่มสภาพแวดล้อมเดียวกัน จนทำให้มีการขยายตัวการใช้ยาเพิ่มต่อๆ กันไป ซึ่งการเริ่มทดลองใช้ยาตัวเอง ถือเป็นจุดเริ่มต้นสู่การกระทำผิดที่รุนแรงขึ้น คือ การจำหน่าย เพราะเมื่อเข้าไปอยู่ในแวดวงแล้ว ราคาของยาเสพติดที่มีราคาสูงมักจะเป็นสิ่งจูงใจทำให้กลายเป็นผู้จำหน่ายในที่สุด

“ผู้ต้องขังที่นี้จำนวนมากที่ขยับตัวเองจากผู้เสพไปเป็นผู้จำหน่าย เพราะเป็นงานที่มีรายได้ดี ไม่ต้องใช้ความรู้อะไร เมื่อเข้าไปอยู่ในแวดวงนี้แล้ว เขาก็จะรู้ว่าเขาจะได้ยาเสพติดมาจากไหน และขายให้กับใคร โดยกลุ่มที่ใช้ยามากที่สุด จากข้อมูลของเราพบว่า เป็นกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มทำงาน ซึ่งยังไม่มีการยับยั้งชั่งใจมากนัก และเมื่อเป็นผู้จำหน่ายแล้ว ก็มักที่จะไม่เลิกง่าย ๆ เพราะเขาเห็นว่าเป็นงานง่ายและรายได้ดี” นางพิมพ์พรกล่าว พร้อมกับระบุว่า ปัจจุบันที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จ.ปทุมธานี มีผู้ต้องขังหญิงทั้งสิ้น 1,931 คน ในจำนวนนี้ส่วนหนึ่งยังต้องอยู่ในระหว่างการบำบัดจากการใช้ยาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น และกลุ่มผู้หญิงทำงานกลางคืน มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษามากที่สุด ขณะที่จำนวนผู้ต้องขังรวมทั้งประเทศราว 270,000 คน และมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นในทุกปี ส่วนใหญ่มาจากการต้องโทษซ้ำในคดียาเสพติด

ประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติดที่ส่งผลให้ผู้หญิงเหล่านี้ต้องกลายเป็นนักโทษ จึงยังเป็นประเด็นท้าทายที่จะต้องมีการพัฒนาในอนาคต เพราะการกลายเป็นผู้ต้องขัง หรือนักโทษ โดยเฉพาะคดียาเสพติดย่อมมีผลกระทบต่อตัวผู้ต้องขังเอง โดยเฉพาะหลังการพ้นโทษ ที่ต้องกลับคืนสู่สังคม (ชุลีพร บุตร โคตร, ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง, 2556)

นางพิมพ์พรกล่าวว่า “แม้ว่าที่ผ่านมารัฐบาลจะพยายามรณรงค์ ในการให้สังคมยอมรับกลุ่มผู้พ้นโทษ กลับคืนเข้าสู่สังคม เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้กลับไปใช้ชีวิตเหมือนปกติ และได้ดำเนินการตลอดมาแต่จนถึงปัจจุบันปัญหานี้ก็ยังไม่เคยประสบความสำเร็จ เพราะยังพบว่า สังคมไทยไม่เคยยอมรับผู้ต้องขังพ้นโทษกลับเข้าสู่สังคมเหมือนเดิม โดยเฉพาะการเข้าสู่การจ้างงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว นำไปสู่ปัญหาการว่างงานและบางส่วนยังทำให้ผู้พ้นโทษกลับเข้าสู่สังคมเดิม ๆ วงจรเดิม คือการกระทำผิดด้วยการจำหน่ายยาเสพติด

คิด เพราะไม่สามารถที่จะหางานสุจริตทำได้อีก เนื่องจากสังคมไม่ยอมรับ จึงถือว่าเป็นปัญหาที่สังคมจะต้องร่วมกันแก้ไข และรณรงค์เรื่องนี้อย่างจริงจัง”

นางทิฆัมพร กล่าวย้าว่า “เรื่องนี้เป็นปัญหาหลักสำคัญ ที่ยังแก้ไม่ตก แม้ว่าตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์จะดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ไม่พบว่าประสบความสำเร็จเลย สังคมภายนอกยังไม่ยอมรับ แม้ว่าเราจะมีโครงการร่วมกับสถานประกอบการ มีการรับรองชัดเจน แต่สุดท้ายแล้วในความเป็นจริง พวกเขา ก็ยังไม่ยอมรับผู้ที่ได้ชื่อว่าอดีตนักโทษ มีอยู่ครั้งหนึ่งเราส่งผู้พ้นโทษออกไปทำงานในสถานประกอบการแห่งหนึ่ง ซึ่งทำโครงการร่วมกัน แต่ต่อมาเมื่อเกิดเหตุของหายในโรงงาน เขาก็ไล่กลุ่มนี้ออกทั้งหมด ในที่สุดผู้พ้นโทษก็ต้องว่างงานอีก และอาจจะมีโอกาสกลับเข้าไปสู่การจำหน่ายยาเสพติดอีก เพราะสังคมไม่เปิดโอกาสให้ นอกจากกลุ่มเดิมๆ ที่เคยทำงานร่วมกันมา”

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในหัวข้อ งานฝึกอาชีพ - ผลลัพธ์: การใช้งานบำบัดอารมณ์

จิตใจและสร้างคุณค่าในตัวตน

อภิญา เวชชชัย และคณะ (2556) กล่าวว่า งานฝึกอาชีพ/การสร้างงานผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีความคืบหน้าขึ้นมาก จากเดิมที่หลายเรือนจำ/ทัณฑสถาน รับงานจ้างจากภายนอกเข้ามาให้ผู้ต้องขังทำเป็นงานแบบเหมารวมจำนวนมากและต้องเสร็จสิ้นตามเวลาที่ผู้ว่าจ้างกำหนด ลักษณะงานดังกล่าวเป็นงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะฝีมือขั้นสูง แต่ทำให้ผู้ต้องขังหญิงได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินปันผล พอแก่การสะสมซื้อของใช้ประจำวันที่เป็นกรณีที่ไม่มียูติมาเยี่ยม งานฝึกอาชีพจำนวนมากมีการเปิดกองงานเพื่อสร้างระบบรองรับเป็นการเฉพาะ ทั้งระบบการฝึกสอน การผลิตและงบประมาณบางส่วนมาช่วย ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งของการพัฒนาการสร้างงานให้มีความมั่นคงมากขึ้น งานฝึกอาชีพภายใต้ระบบงานของกรมราชทัณฑ์ เป็นงานที่ถูกกำหนดและทำมาช้านาน แต่ส่วนใหญ่เป็นงานประจำที่อาศัยการเรียนรู้จากเจ้าหน้าที่ วิทยากรภายนอกและโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ต้องขังหญิงที่มีความรู้ความชำนาญมาก่อน เช่น การฝึกถักโครเชต์ งานหัตถกรรมประดิษฐ์งานทอผ้า งานตัดเย็บเสื้อผ้า งานมัดย้อม ฯลฯ การพัฒนารูปแบบงานใหม่ๆ มาจากการเรียนรู้จากนิตยสารงานช่างฝีมือต่างๆและการฝึกฝนทำด้วยตนเอง ทำให้มีผู้ต้องขังหญิงจำนวนมากที่สนใจกลายเป็นแกนนำในกองงานผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่มีทั้งฝีมือในงานและมีความสามารถนำทีมช่วยเจ้าหน้าที่ในงานได้ ต่อมาเมื่อมีการประสานโครงการกำลังใจในแต่ละพื้นที่ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้ทรงเห็นแววหรือฝีมือในงาน จึงมีพระดำริให้การสนับสนุนส่งเสริมใน

เรื่องการพัฒนาฝีมือต่อยอดจากในหลายพื้นที่ที่มีการเปิดโรงงานอยู่แล้ว ทั้งงานผ้าบาติก การวาดภาพ การทำหัตถกรรม การสอนเบเกอร์ ขนมไทย รวมถึงการเพิ่มหลักสูตรที่เป็นคอร์สระยะสั้น เช่น วิชาชีพเสริมสวย ทำผม เพนท์เล็บ เรียนแต่งหน้า การดูแลสุขภาพโรติก การฝึกสอนภาษาอังกฤษ การฝึกงานผลิตภัณฑ์ เช่น แก้วพันทราย ซึ่งเป็นวิชาชีพแนวใหม่ที่สร้างความสนใจให้แก่ผู้ต้องขังหญิงจำนวนมาก และเป็นการเปิดทางเลือกในงานอาชีพที่มีความหลากหลายมากขึ้น

ศักยภาพของผู้ต้องขังหญิงในงานฝึกอาชีพ-ผลิตภัณฑ์เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติแต่อาจยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ สิ่งที่น่าสนใจคือภายใต้ข้อจำกัดพื้นฐานหลายประการ ผู้ต้องขังหญิงจำนวนมากสามารถใช้พลังและศักยภาพภายในคิดค้น สร้างงาน สร้างโมเดล รูปแบบงานใหม่ๆ มากขึ้น ด้วยการเรียนรู้แลกเปลี่ยนของตัวเอง เช่น การทดลองทำสวนผสมของดินปั้นที่สามารถปั้นงานได้อย่างประณีต ไม่แตกตัวหรือกระด้าง การทดลองออกแบบลายผ้ายกดอกในการทอผ้าที่ทำให้เนื้อผ้ามีความแข็งแรงขึ้น การออกแบบลายผ้ามัดย้อมที่งดงามและมีความเป็นแบบเฉพาะ เช่น ลายหินแตก ลายแมงมุม การถักและออกแบบลายโครเชต์ที่สวยงามและขึ้นรูปเป็นชุดงานที่ละเอียด การสร้างลายผ้าในการทำผ้าเปลาะคลุมเตียงหรืองานควิลท์ การพัฒนาศักยภาพในการผลิต เกิดขึ้นจากการที่ผู้ต้องขังต้องทุ่มเทตนเองกับการงานเป็นประจำทุกวันนับเดือนนับปี จึงเป็นการสร้างความถนัดและความเชี่ยวชาญจากการฝึกฝน เป็นความรู้ความชำนาญที่ติดตัวผู้ต้องขังทำให้ผู้ต้องขังจำนวนมากมีโอกาพัฒนาและออกแบบงานใหม่ๆ ภายใต้ข้อจำกัด แม้จะเป็นการสร้างสรรค์ชิ้นงานเล็กๆ แต่การสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในงานผลิตภัณฑ์เหล่านี้กลับสร้างความอึดอื้อ ความภูมิใจในตนเอง ที่สามารถค้นคิดรูปแบบใหม่ท่ามกลางข้อจำกัดของความขาดแคลนทรัพยากรในหลายๆ ด้าน ออกมาได้ นำไปสู่การเห็นความสามารถของตนเอง เห็นถึงพลังในตนเอง ทาให้ชีวิตที่เหมือนวิถีประจำที่หน้าเบื้องหน้ามีความหมายมากขึ้น และเป็นการสร้างคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขัง

การเกิดโครงการฝึกอาชีพใหม่ๆ ภายใต้โครงการกำลังใจฯ แม้จะเป็นการส่องทางให้เห็นทางเลือกใหม่ๆ ในการทำงาน แต่ความต้องการของผู้ต้องขังจำนวนมากในแต่ละพื้นที่ คือ ความสนใจเรียนรู้ในเรื่องการบริหารจัดการงานผลิตภัณฑ์ การมีทีมผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การสอนเทคนิคทักษะใหม่ๆ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีรูปลักษณะที่ดูใจผู้บริโภค การหาช่องทางการตลาดใหม่ๆ ที่กว้างขวางออกจากช่องทางเดิมคือการขายภายในและการขายเฉพาะในงานนิทรรศน์ประจำปี

คุณค่าของงานผลิตภัณฑ์ นอกจากเป็นการดึงให้ผู้ต้องขังกลับมาอยู่กับตนเอง มีสมาธิในงาน คลายความกดดันจากความทุกข์ภายใน เกิดกลุ่มชีวิตในกลุ่มผลิตภัณฑ์ สร้างเพื่อน สร้างกลุ่มสังคม ทำให้ตนเองสามารถสร้างพื้นที่ที่ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยวเกินไป งานวิชาชีพ-

ผลิตภัณฑ์ยังเป็นการผลิตสร้างช่องทางในการพัฒนาศักยภาพให้ผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังจำนวนมากค้นพบฝีมือและความชอบของตนเองทั้งที่ไม่เคยจับงานเหล่านี้มาก่อน งานผลิตภัณฑ์จึงสามารถสร้างคุณค่าและให้กำลังใจผู้ต้องขังในหลายระดับ ทั้งด้านทักษะพื้นฐาน การมีส่วนร่วมในการจัดการ การคิดค้นสร้างสรรค์

ข้อสังเกตจากการศึกษาพบว่า หลายพื้นที่ที่มีศักยภาพยังไม่ได้รับการเสริมศักยภาพอย่างเต็มที่ ส่วนหนึ่งมาจากความขาดแคลนเรื่องทรัพยากร หลายพื้นที่ทำงานผลิตภัณฑ์ในลักษณะงานประจำ ที่เริ่มนิ่งและขาดแผนการกระตุ้นให้เกิดพลังสร้างสรรค์ใหม่ๆ จึงทำให้เกิดพลังเฉื่อยในการทำงาน คุณค่าของงานผลิตภัณฑ์ที่มีหลายด้านไม่ส่งพลังที่กระทำต่อผู้ต้องขังหญิงอย่างที่ควรเป็น แม้ผู้ต้องขังหญิงจำนวนมากจะมีความภาคภูมิใจในงานของตน แต่ก็ยังขาดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมและไม่เห็นผลประโยชน์เชิงรูปธรรมด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสม จึงทอนพลังความคิดในงานสร้างสรรค์ตนเองลงไป ส่วนสำคัญที่เป็นความเรียกร้องต้องการของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังจำนวนมาก คือ การบริหารจัดการงานผลิตภัณฑ์เชิงยุทธศาสตร์ ในการสร้างสรรค์ให้แต่ละพื้นที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น เป้าหมายการพัฒนาการผลิตเชิงยุทธศาสตร์ เช่น การพัฒนาทักษะฝีมือให้สูงขึ้น การพัฒนารูปแบบในการสร้างสรรค์งานใหม่ การบริหารการมีส่วนร่วมจากแหล่งทรัพยากรและเครือข่าย การถ่ายทอดฝีมือและประสบการณ์ระหว่างกัน หรือการจัดกลุ่มเรียนรู้จากต่างพื้นที่กันเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป้าหมายการสร้างการเรียนรู้ด้านการตลาดและการจัดการ อันจะเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการออกไปทำงานด้วยตนเอง พัฒนาให้ผู้ต้องขังสามารถเป็นผู้ประกอบการอิสระบนพื้นฐานงานที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งเป้าหมายระดมหาทรัพยากรหรือผู้ออกแบบที่สามารถใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นมาสร้างงานเฉพาะ ผู้บริหารจำนวนมากในแต่ละพื้นที่ให้คุณค่ากับงานผลิตภัณฑ์และมีความพยายามสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่ของตน แต่การพัฒนาสิ่งเหล่านี้โดยลำพังเป็นเรื่องยากเพราะจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยตัวแปรหลายด้าน ในด้านการเงิน การบริหารจัดการ ข้อจำกัดด้านความปลอดภัยในการเปิดสู่พื้นที่ภายนอกมากขึ้น

2. งานวิจัยในหัวข้อ ผู้ต้องขังขาดแรงจูงใจในการฝึกวิชาชีพ ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงสงขลา

กรมราชทัณฑ์ (2550) ระบุว่า ปัจจัยด้านการยอมรับในตัวครูผู้สอน และปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังไม่มีผลต่อการทำให้ผู้ต้องขังขาดแรงจูงใจในการฝึกวิชาชีพ มีเพียงประเด็นด้านเงินปันผลที่ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่าไม่สามารถนำไปช่วยเหลือครอบครัวได้ เนื่องจากเงินปันผลที่ผู้ต้องขังได้รับมีจำนวนที่ค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอที่จะส่งไป

ช่วยเหลือครอบครัวได้ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจส่งผลให้ผู้ต้องขังขาดแรงจูงใจในการศึกษาชีวิตได้ เนื่องจากในการเสริมสร้างแรงจูงใจนั้นการเพิ่มเงินปันผลก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้คนเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ โดยมีข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

2.1 ควรมีการสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้ต้องขังว่า ต้องการฝึกวิชาชีพในเรื่องใด รวมทั้งความต้องการของตลาดภายในท้องถิ่นที่ผู้ต้องขังจะพ้นโทษกลับไปอาศัยอยู่ด้วย

2.2 ควรพิจารณาเพิ่มเงินปันผลให้แก่ผู้ต้องขังให้มากขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจในการฝึกวิชาชีพ หรืออาจมีเกณฑ์ในการเพิ่มอัตราเงินปันผลโดยดูจากผลงาน คุณภาพของงาน ถ้าคุณภาพหรือผลงานออกมามากก็จะได้รับเงินปันผลมากขึ้น เพื่อผู้ต้องขังจะได้มีความตั้งใจในการทำงาน

2.3 ปัญหาเรื่องสถานที่ ความแออัดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกือบทุกเรือนจำซึ่งเป็นปัญหาที่อาจแก้ไขยากพอสมควร เนื่องจากผู้ต้องขังมีปริมาณมากเกินไปขนาดความจุของเรือนจำ อาจมีการปรับปรุงสถานที่ให้มีความเหมาะสมต่อการฝึกวิชาชีพ โดยติดตั้งเครื่องระบายอากาศ ปรับให้มีแสงสว่างเพียงพอ ติดตั้งพัดลมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.4 ควรจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมให้เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังทุกคนได้มีโอกาสในการฝึกฝนให้เกิดทักษะและความชำนาญอย่างทั่วถึง

3. งานวิจัยในหัวข้อ เส้นทางการชีวิตของผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรม

นันทิ จิตสว่าง และสุนันทิพย์ ใจเหล็ก (2543) กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้เสพยาขณะอยู่ในเรือนจำ ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตประจำวันเหมือนกับผู้ต้องขัง รายอื่นๆ มักจะมีการรวมกลุ่มกับเพื่อนผู้ต้องขังที่เป็นผู้เสพยาเสพติดเหมือนกัน ให้ความสำคัญในการฝึก วิชาชีพมากกว่าการศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากกำหนดโทษไม่สูงเฉลี่ย 1-5 ปี ผู้เสพกลุ่มตัวอย่างที่เริ่มคิดใหม่ๆ มีความเห็นว่าการถูกจำคุกทำให้ชีวิตลำบาก ทุกข์ทรมาน แต่ผู้เสพที่ติดลึกลงหรือติดยาเสพติดมานานจะเห็นว่าถูกเป็นเสมือนบ้าน การต้องโทษในเรือนจำไม่ทำให้ลำบากเพราะเคยชิน

ความคาดหวังของเส้นทางการชีวิตในอนาคต ส่วนใหญ่ตั้งใจว่าจะไม่กลับไปเสพยาเสพติดอีก เพราะเจ็ดหลายต่อโทษเรือนจำ ส่วนหนึ่งไม่แน่ใจว่าจะกลับไปเสพยาเสพติดอีก หากต้องกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม แต่ส่วนหนึ่งยืนยันว่าจะกลับไปเสพยาเสพติดอีกแน่นอนเพราะไม่สามารถเลิกเสพได้

4. งานวิจัยในหัวข้อ ความต้องการของผู้ต้องขังในการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น ศึกษาเฉพาะกรณี: เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นันทรัตน์ สายทอง และคณะ (2548) ได้สรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

4.1 กรมราชทัณฑ์ควรจัดหลักสูตรด้านวิชาชีพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรม สาขาการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การขยายพันธุ์และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผู้ต้องขังมีความประสงค์จะฝึกอบรมความรู้ ใหม่ๆ และสอดคล้องกับตลาดแรงงาน และจำเป็นต้องให้การสนับสนุนให้ผู้ต้องขังมีการศึกษากับ วิชาอื่นๆ ด้วยเช่น สายประถมศึกษา และสายมัธยมศึกษาตอนต้น ไปอย่างต่อเนื่อง

4.2 การจัดและฝึกอบรมวิชาชีพกับผู้ต้องขังแต่ละรายนั้นจากผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็น วัยรุ่นตอนปลายมากถึงร้อยละ 48 ประกอบอาชีพอื่น ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง รับจ้างทั่วไป และ ประกอบอาชีพส่วนตัว อาจทำให้ขาดความมั่นคงในอาชีพ และควรมีการ สอบถามความต้องการ โดยให้คำแนะนำเสนอแนะแนวคิด ให้กับผู้ต้องขังใน ศักยภาพของตนเอง ได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกอาชีพที่จะเข้าฝึกอบรมด้วย หากผู้ต้องขังได้รับการ ฝึกอบรมวิชาชีพใน สาขาที่ตรงกับความต้องการ และความถนัด และฝึกสอนให้ผู้ต้องขังเหล่านี้มี เทคนิคการทำงานที่ดี ขึ้นเป็นการสร้างความมั่นใจ เมื่อพ้นโทษไปแล้ว

4.3 ผลสรุปจากการวิจัยสถานที่ที่มีการระบายอากาศไม่มีประสิทธิภาพมีความ แออัด ครูฟีก ขาดความชำนาญ และมีไม่เพียงพอ เครื่องมืออุปกรณ์ล้ำสมัย และการฝึกอบรมวิชาชีพ ไม่ตรงกับ ตลาดแรงงาน ฉะนั้น การฝึกอบรมในสาขาเกษตรกรรม หรือด้านอื่นที่สำรวจแล้วว่าตรงกับ ความ ต้องการของตลาดแรงงาน สามารถจัดโครงการร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ

4.4 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา จำเป็น อย่างยิ่งต้องมีการประชาสัมพันธ์ แก่บุคคลทั่วไปในภารกิจ และมีความร่วมมือกับ กรมราชทัณฑ์ ปรับปรุง หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของ ผู้ต้องขัง เนื่องจากผล จากการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการให้มีวิทยาการภายนอกที่มีความ ชำนาญ มีเครื่องมือ อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่ตรงกับ ความ ต้องการและสามารถเข้าสู่ ตลาดแรงงาน ได้อย่างมีคุณภาพ

5. งานวิจัยในหัวข้อ การจัดการศึกษาและการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังหญิง ในทัณฑสถานหญิงสงขลา

ศรินทร์รัตน์ อดทน (2544) ได้สรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

5.1 การจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงสงขลานั้น ผู้ต้องขังบางส่วนไม่ยอมเข้ารับการศึกษานี้ เนื่องจากมีความวิตกกังวลเรื่องครอบครัวและผลคดี ไม่มีสมาธิในการเรียน ทัณฑสถานฯ จึงควรสร้างแรงจูงใจตลอดถึงประชาสัมพันธ์ให้ผู้ต้องขังเห็นคุณค่าและผลประโยชน์อันเกิดจากการศึกษา ตลอดจนถึงการสร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยลดความตึงเครียดทางด้านจิตใจแก่ผู้ต้องขัง

5.2 การฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงสงขลานั้น เนื่องจากมีผู้ต้องขังอยู่ในความควบคุมดูแลเป็นจำนวนมาก เพื่อเพิ่มทางเลือกในการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง จึงควรจะมีการเพิ่มการฝึกวิชาชีพที่หลากหลายประเภทและเหมาะสมกับผู้ต้องขังหญิงให้มากขึ้น เช่น การฝึกวิชาชีพปักจักร การประดิษฐ์ดอกไม้ด้วยวัสดุต่างๆ เป็นต้น

5.3 ควรจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและฝึกอาชีพแก่ผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงหรือในเรือนจำแห่งอื่นให้กว้างขวางต่อไป

5.4 ควรจะมีการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาและการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังหญิงในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะ โดยศึกษาให้ละเอียดลึกซึ้ง เช่น ศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังหญิงในการเข้ารับการศึกษและการฝึกอาชีพ เป็นต้น

6. งานวิจัยในหัวข้อ การสร้างหลักสูตรในการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงและที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ

กรมราชทัณฑ์ (2548) ได้สรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

6.1 ให้ความสำคัญกับการฝึกวิชาชีพ เนื่องจากก่อนต้องโทษผู้ต้องขังกลุ่มกระทำผิดคดียาเสพติดและกระทำความผิดหลายคดี มีรายได้ไม่เกินเดือนละ 3,000 บาท และจากการสอบถามผู้ต้องขังพบว่า หลังพ้นโทษมีความต้องการหางานทำมากที่สุด นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการฝึกวิชาชีพที่ใช้วัสดุในท้องถิ่น ฝึกวิชาชีพระยะยาวให้เป็นแรงงานมีฝีมือ และตอบสนองกับตลาดแรงงานในอนาคต

6.2 ในเรื่องการอบรมทางด้านการศึกษา จากข้อมูลพบว่า กลุ่มผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการศึกษาสายสามัญควบคู่ไปกับการอบรมทางวิชาชีพ

6.3 ในเรื่องการฝึกอบรมจิตใจ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ต้องขังไม่มีวิจารณญาณ ไม่มีสติพิจารณาการกระทำใดๆ รวมทั้งการกระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับการสัมมนาระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขผู้กระทำผิดที่ได้ผลสรุปว่า กลุ่มผู้ต้องขังกระทำความผิดส่วนหนึ่งเกิดจากการบันดาลโทสะ การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และควรมีการใช้กระบวนการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และวิเคราะห์ผู้ต้องขังด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์อย่างลึกซึ้ง

6.4 ในเรื่องการช่วยเหลือผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเนื่องจากกลุ่มผู้อุปการะ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และจากการสัมมนา ได้ข้อมูลตรงกันว่า กลุ่มผู้ต้องขังน่าจะมีความต้องการในเรื่องคำปรึกษาแนะนำการช่วยเหลือในเรื่องการหางานทำและเงินทุนในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการยอมรับจากครอบครัว

6.5 จัดโปรแกรมเพื่อพัฒนาความคิดและความเข้าใจ เพื่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติเพิ่มทักษะในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้ต้องขังอื่นในเรือนจำ โดยเฉพาะกลุ่มนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษสูงจะมีความเสี่ยงสูงและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยจัดโปรแกรมให้มีหลักสำคัญเน้นการฝึกให้คิดอย่างมีลำดับ เน้นการแก้ไขพฤติกรรมกระทำผิด ด้วยการสอน อบรมและเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการบำบัดและฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าว โดยใช้เทคนิคการบำบัดทางจิตวิทยา ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์

7. งานวิจัยในหัวข้อ การดำเนินชีวิตในสังคมของอดีตผู้ต้องขังคดียาเสพติด

นิตา ศิลารัตน์ และสัญญาพงศ์ ล้อมประเสริฐ (2556) กล่าวว่า จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้รับการอบรมในด้านวิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรมภายในเรือนจำ โดยการอบรมในด้านวิชาชีพส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้มาใช้ประกอบอาชีพในปัจจุบันได้ แต่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความพึงพอใจในการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และต้องการให้มีการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจไม่กระทำผิดซ้ำ การดำเนินชีวิตในสังคมของอดีตผู้ต้องขังคดียาเสพติดหลังพ้นโทษ พบว่าอดีตผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความสุข และไม่มีปัญหาในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยมีคำส่งสอนทางศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มีครอบครัวและสังคมที่เข้าใจ แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคในด้าน การทำงาน เนื่องจากขาดหน่วยงานที่สนับสนุนในการรับเข้าทำงาน และมีอายุที่เพิ่มมากขึ้น

สรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

7.1 เนื่องจากพบปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ภายในเรือนจำ จึงควรมีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานภายในเรือนจำ ให้มีคุณสมบัติที่ตรงต่อความต้องการ ต้องมีใจรักในการปฏิบัติหน้าที่ และมีทักษะในการสื่อสารกับผู้ต้องขังได้ดี

7.2 การเตรียมความพร้อมของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษควรจัดการอบรมที่ตรงกับ ความสนใจ และความสามารถของผู้ต้องขัง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว สามารถใช้ความรู้จากการฝึกอบรมเป็นอาชีพได้ โดยควรมีเงินทุนสำหรับการส่งเสริมอาชีพแก่ ผู้ต้องขังด้วย

7.3 สังคมควรให้โอกาสแก่ผู้พ้นโทษในการอยู่ร่วมในสังคม ทั้งการให้ความรัก ความอบอุ่น ให้การอบรมสั่งสอนในเรื่องดีงาม ไม่แบ่งแยกชนชั้นในสังคม และการให้โอกาสใน ด้านอาชีพ เพื่อให้ผู้พ้นโทษกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

7.4 ควรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันดูแลผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ เช่น การจัดหาที่พักอาศัย และให้การดูแลสำหรับผู้พ้นโทษที่ไม่มีครอบครัว การสนับสนุนในการสร้าง อาชีพให้กับผู้พ้นโทษ หรือการจัดตั้งหน่วยงานในการติดตาม ให้คำปรึกษาในด้านการดำเนินชีวิต ของผู้พ้นโทษ

บทที่ 3

การดำเนินงานตามโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”

โครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”

โครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เป็นโครงการต้นแบบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ คือ กรมราชทัณฑ์ และภาคเอกชน คือ บริษัท อีโนเว็ท รีซอร์สเซส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

โครงการดังกล่าวภาครัฐและภาคเอกชนจัดตั้งฝัองค์กรในการดำเนินการร่วมกัน โดยได้รับ คำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิในหลายๆด้าน โครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” มุ่งเน้นการพัฒนา ศักยภาพของสตรีในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงชัยบุรี ที่ร่วมโครงการ โดยมีการจัดฝึกอบรมทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนฝึกระเบียบวินัยการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพ รวมถึง การฝึกความคิดและอบรมจิตใจให้มีหิริโอตตัปปะ โดยภาคเอกชนได้ดำเนินการสร้างอาคาร อเนกประสงค์เพื่อใช้เป็น “โรงงานจำลอง” บนพื้นที่พิเศษของกรมราชทัณฑ์ในทัณฑสถานบำบัด พิเศษหญิงชัยบุรี และดำเนินงานร่วมกันตามฝัองค์กรที่จัดตั้งในการฝึกอบรมผู้เข้าร่วมโครงการ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความปลอดภัยและจิตสำนึกในการทำงาน (KYT: Kiken Yoshi Training คือ วิธีการของประเทศญี่ปุ่น ที่ใช้ในการฝึกฝนผู้ปฏิบัติงานให้สามารถตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น และหาวิธีป้องกันอันตรายนั้นได้)
2. 3ส (สะอาด สะดวก สะอาด) ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นหลักการ พื้นฐานเพื่อการฝึกฝนระเบียบวินัยใน กระบวนการผลิตของโรงงานผลิตที่มีมาตรฐานสูง
3. การใช้เอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (Working Instruction (WI))
4. ด้านจิตสำนึกในคุณภาพของสินค้าที่ผลิต
5. การเสริมสร้างจิตสำนึก แนวความคิด และจัดฝึกปฏิบัติกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมศีลธรรมและความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา โดยการบ่มเพาะให้ ผู้เข้าร่วมโครงการมีหิริโอตตัปปะ

เป้าหมายหลักสำคัญ คือ การสร้างศักยภาพให้สูงขึ้น สามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ในอาชีพ และเพิ่มโอกาสการทำงานในระดับสูงขึ้น เพื่อให้มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” และไม่หวนกลับมาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือกลับมารับโทษในทัณฑสถาน/เรือนจำอีก

การดำเนินงานโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”

1. การก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์

ทางบริษัทฯ ร่วมกับกรมราชทัณฑ์ดำเนินการ ก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ คอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดพื้นที่ 640 ตารางเมตร มีความกว้าง 20 เมตร ยาว 32 เมตร จำนวน 1 หลัง โดยภายในอาคารประกอบด้วยพื้นที่ปฏิบัติงาน ห้องสำหรับเจ้าหน้าที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ห้องสำหรับเจ้าหน้าที่ของบริษัท ห้องฝึกอบรมก่อนลงมือปฏิบัติงานจริง ห้องน้ำสำหรับเจ้าหน้าที่ และห้องน้ำสำหรับผู้ต้องขัง และจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ เข้าติดตั้งภายในอาคาร รวมไปถึงจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ มอบให้กับทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ในปริมาณที่เพียงพอ พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกตามแบบ

โครงการนี้เริ่มการก่อสร้างเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2556 และแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556 ปัจจุบันได้มีการฝึกอบรมบุคลากรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีความพร้อมในการดูแลผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการ และดำเนินการให้ผู้ต้องขังปฏิบัติงานจริงในสถานที่จริงแล้ว ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 เป็นต้นมา

2. รายละเอียดการปฏิบัติงาน

2.1 ลักษณะการปฏิบัติงาน ชี้นงานที่บริษัทฯ ส่งให้ผู้ต้องขังทำ คือ ชี้นส่วนยาง ขนาดเล็กที่ใช้เป็นส่วนประกอบในอุตสาหกรรมยานยนต์ แบ่งตามลักษณะงาน ได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 การตัดเศษยางออกจากชิ้นงาน

2.1.2 การเจาะชิ้นงานให้เป็นรูตามที่กำหนด

2.2 บริเวณปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 โต๊ะสำหรับตัดชิ้นงาน เป็นแบบเตี้ย สำหรับให้ผู้ต้องขังนั่งบนพื้น 1 โต๊ะมี 2 ฟัง แบบหันหน้าเข้าหากัน นั่งได้โต๊ะละ 6 คน มีทั้งหมด 36 โต๊ะ ตรงกลางโต๊ะจะมีแผ่นเหล็กกั้นสำหรับติดเอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI) ใบตรวจสอบ 3ส (3S Check Sheet) หรือ ใบบันทึกการทำ 3ส ประจำวัน ใบรายชื่อผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานประจำโต๊ะ และเอกสารอื่นๆ โต๊ะปฏิบัติงานประเภทนี้มีไว้สำหรับผู้ต้องขังที่ทำงานประเภทตัดเศษยางส่วนเกินออกจากชิ้นงาน

2.2.2 โต๊ะสำหรับงานบัญชี เป็นแบบเตี้ย สำหรับให้ผู้ต้องขังนั่งบนพื้น โต๊ะมี 2 ฝั่ง แบบหันหน้าเข้าหากัน นั่งได้โต๊ะละ 4 คน มีทั้งหมด 2 โต๊ะ แต่ตรงกลางโต๊ะจะไม่มีแผ่นเหล็กกั้น โต๊ะปฏิบัติงานประเภทนี้มีไว้สำหรับผู้ต้องขังที่ทำงานบัญชีและงานบันทึกข้อมูลชิ้นงานที่ผู้ต้องขังแต่ละคนทำได้ในแต่ละวัน

2.2.3 บริเวณพื้นด้านข้าง ผู้ต้องขังที่ทำงานประเภทเจาะรูหรือการตัดชิ้นงานขนาดใหญ่ จะนั่งปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องใช้อุปกรณ์ประเภทค้อนหรือต้องใช้บริเวณกว้างในการวางชิ้นงาน

2.3 อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

2.3.1 อุปกรณ์ที่ใช้ตัดแต่งชิ้นงาน

2.3.1.1 กรรไกรขนาดเล็กและใหญ่

2.3.1.2 คีม

2.3.1.3 เหล็กแหลมขนาดประมาณ 15 ซม.

2.3.1.4 ค้อน

เมื่อผู้ต้องขังปฏิบัติงานเสร็จสิ้นในช่วงกลางวันและเย็น ผู้คุมจะนับจำนวนอุปกรณ์ทุกคนให้ครบตามจำนวนที่บันทึกไว้ โดยผู้ต้องขังแต่ละคนมีหน้าที่ต้องดูแลรักษาอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของตนเองไม่ให้ชำรุดหรือสูญหาย หากมีอุปกรณ์ชิ้นใดสูญหายไปแม้เพียง 1 ชิ้น ผู้คุมจะไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังดำเนินกิจกรรมอื่นๆต่อ จนกว่าจะหาอุปกรณ์นั้นเจอ โดยผู้ต้องขังเจ้าของอุปกรณ์ชิ้นนั้นจะได้รับการลงโทษตามกฎระเบียบ เนื่องจากอุปกรณ์เหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นอาวุธได้

แผนภาพที่ 3-1 : ภาพแสดงสถานที่และลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง

2.4 เวลาในการปฏิบัติงาน

ช่วงเช้า คือ 8.30 – 12.00

ช่วงบ่าย คือ 13.00 – 14.30

3. วิธีการคัดเลือกผู้ต้องขัง

เจ้าหน้าที่ของทัณฑสถานเป็นผู้คัดเลือกผู้ต้องขังที่จะเข้าร่วมโครงการนี้ โดยพิจารณาตามคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 เป็นนักโทษชั้นกลางขึ้นไปและผ่านกระบวนการบำบัดฟื้นฟูแล้ว

3.2 เหลือโทษจำต่อไปไม่น้อยกว่า 1 ปี 6 เดือน

3.3 มีสุขภาพแข็งแรง สายตาดี

ทั้งนี้ผู้ต้องขังมีสิทธิ์ในการขอโยกย้ายไปเข้าโครงการฝึกอาชีพอื่นได้ หากทางทัณฑสถานมีการประกาศเปิดรับตามความสมัครใจ ในทางกลับกันหากผู้คุมหรือผู้ฝึกอบรมของบริษัทพิจารณาเห็นว่าผู้ต้องขังคนใด ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ก็สามารถขอโยกย้ายผู้ต้องขังรายนั้นได้

4. ผู้ฝึกอบรม

ทางบริษัทฯ ได้จัดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯ เข้าให้ฝึกอบรมเรื่องกระบวนการผลิตยาง ความปลอดภัยและจิตสำนึกในการทำงาน KYT การอบรมเรื่อง 3ส การใช้เอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI) และการควบคุมคุณภาพ รวมไปถึงกฎระเบียบของกรมราชทัณฑ์ในการเข้าไปปฏิบัติงานร่วมกับผู้คุมและผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้ฝึกอบรมของบริษัทฯ

5. การฝึกอบรมผู้คุมที่เข้าร่วมโครงการ

ก่อนเริ่มโครงการ ทางบริษัทฯ ได้เชิญผู้คุมซึ่งปฏิบัติงานประจำในส่วนของโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” มาเข้ารับการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมที่บริษัทฯ เพื่อให้ผู้คุมมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จนสามารถให้คำแนะนำและดูแลผู้ต้องขังได้ โดยหัวข้อการฝึกอบรม มีดังนี้

5.1 ภาพรวมบริษัทฯ แนะนำประวัติและสินค้าของบริษัทฯ

5.2 ความปลอดภัยและจิตสำนึกในการทำงาน (KYT)

5.2.1 อบรมให้ผู้คุมตระหนักเรื่อง “ความปลอดภัย” รวมจิตสำนึกในการทำงาน KYT (ภาคทฤษฎี)

5.2.3 จัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงาน (Work Shop) โดยให้ผู้คุมเข้าดูการปฏิบัติงานในห้องจำลอง (Simulation) โดยมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยของบริษัทฯเป็นผู้บรรยาย

5.3 เรื่อง 5ส

5.3.1 อบรมให้ผู้คุมเข้าใจถึงหลักการปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพโดยเน้นให้ตระหนักเรื่อง “5ส” (สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน สร้างนิสัย) (ภาคทฤษฎี)

5.3.2 จัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงาน (Work Shop) โดยให้ผู้คุมเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ 5ส. (5S Zone) ของฝ่ายผลิต แผนก Press

5.3.3 อบรมวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้เอกสารประกอบ คือ ใบตรวจสอบ 5ส (5S Check Sheet) หรือ ใบบันทึกการทำ 5ส ประจำวัน

5.4 เรื่องการใช้เอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI)

5.4.1 อบรมผู้คุมให้เข้าใจเรื่องเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติตามมาตรฐาน เช่น ความหมาย จุดประสงค์ ลักษณะโครงสร้างและความสำคัญของ WI กับการปฏิบัติงาน

5.4.2 อบรมวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

แผนภาพที่ 3-2 : ตัวอย่างเอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI)

5.5 เรื่องจิตสำนึกในคุณภาพ

อบรมให้ผู้คุมเข้าใจและตระหนักเรื่อง “คุณภาพ” สอนให้รู้ถึงผลกระทบในกรณีที่ผลิตสินค้าที่ไม่มีคุณภาพว่าจะส่งผลกระทบต่อบริษัทฯอย่างไร

6. การฝึกอบรมผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการ

6.1 ความปลอดภัยและจิตสำนึกในการทำงาน (KYT)

6.1.1 อบรมให้ผู้ต้องขังตระหนักเรื่อง “ความปลอดภัย” (ภาคทฤษฎี)

6.1.2 จัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงาน (Work Shop) โดยให้ผู้ต้องขังวิเคราะห์ความน่าจะเป็นว่ารูปไหนอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานได้ หลังจากนั้นจึงเฉลยวิธีการทำงานที่ถูกต้อง

6.1.3 อบรมผู้ต้องขังเรื่องจิตสำนึกในการทำงาน (KYT) (ภาคทฤษฎี)

6.1.4 จัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงาน (Work Shop) โดยให้ผู้ต้องขังพิจารณาว่ารูปภาพใด เป็นภาพที่แสดงการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ จากนั้นจึงเฉลยวิธีการทำปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ค้นหาสาเหตุ วิธีป้องกัน และคิดคำขวัญประจำกลุ่ม

6.2 เรื่อง 3ส

6.2.1 อบรมให้ผู้ต้องขังเข้าใจถึงหลักการปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพโดยเน้นให้ตระหนัก และตระหนักเรื่อง “3ส” (ภาคทฤษฎี) ทั้งนี้ทางเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของบริษัทฯ เห็นว่าควรเน้นให้ผู้ต้องขังสามารถนำ 3ส แรก ได้แก่ สะสาง สะดวก สะอาด ไปปฏิบัติได้จริงก่อน จากนั้น อีก 2ส ที่เหลือ ได้แก่ สร้างมาตรฐาน สร้างนิสัย จะสามารถเกิดขึ้นตามมาได้ในภายหลัง

6.2.2 จัดกิจกรรมจำลองการปฏิบัติงาน (Work Shop) โดยให้ผู้ต้องขังแบ่งกลุ่มแล้วพิจารณาว่าในพื้นที่ที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ ส่วนไหนที่ต้องทำสะสาง สะดวก สะอาด หลังจากนั้นให้เขียนบอกให้เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทราบและสามารถอธิบายให้เข้าใจได้

6.2.3 อบรมวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้เอกสารประกอบ คือ ใบตรวจสอบ 3ส (3S Check Sheet) หรือ ใบบันทึกการทำ 3ส ประจำวัน

6.3 การใช้เอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI)

6.3.1 อบรมผู้ต้องขังให้เข้าใจเรื่องเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติตามมาตรฐาน เช่น ความหมาย จุดประสงค์ ลักษณะ โครงสร้างและความสำคัญของ WI กับการปฏิบัติงาน

6.4 เรื่องจิตสำนึกในคุณภาพ

6.4.1 อบรมให้ผู้ต้องขังเข้าใจ และตระหนักเรื่อง “คุณภาพ” สอนให้รู้ถึงผลกระทบในกรณีที่ผลิตสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ จะส่งผลกระทบต่อบริษัทอย่างไร

6.4.2 อบรมเรื่องวิธีปฏิบัติ เมื่อพบสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นต้องทำตามหลักการ “ไม่รับ ไม่ทำ ไม่ส่ง”

6.4.3 ประเมินผลหลังการอบรมภาคทฤษฎี โดยให้ผู้ต้องขังทำแบบทดสอบ ซึ่งเป็นการพิจารณาแยกแยะสินค้าที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ โดยการดูจากรูปภาพ ผู้ต้องขังที่ผ่านการประเมินผล คือ ผู้ที่สามารถทำข้อสอบได้ถูกต้อง 80% ของคะแนนเต็ม ในกรณีที่ผู้ต้องขังทำข้อสอบได้ไม่ถึงตามเกณฑ์ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจะฝึกอบรมทบทวนและให้ทำแบบทดสอบซ้ำ เพื่อประเมินผลอีกครั้ง

6.5 เรื่องความรู้ทั่วไปก่อนการปฏิบัติงาน

6.5.1 อบรมเรื่องมาตรฐานการทำงานและความปลอดภัย เตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ จิกอื่นๆ และเอกสารมาตรฐานการปฏิบัติงานการตัดเศษยาง โดยคิดไว้ที่จุดปฏิบัติงาน

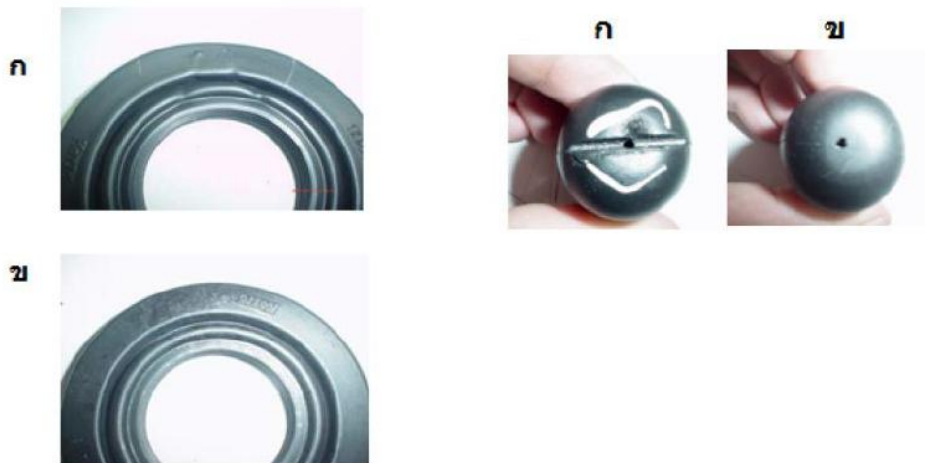
6.5.2 อบรมวิธีการทำงานและความปลอดภัย โดยให้ตรวจสอบหมายเลข และลักษณะชิ้นงานก่อนทำการตัด

6.5.3 อบรมเรื่องการตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงาน

6.5.3.1 สามารถเขียนชื่อหรือหมายเลขชิ้นงาน (Part No.) จำนวน ชิ้นงาน วันที่ตัด และอื่นๆ ที่ป้ายควบคุมชิ้นงาน ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน โดยป้ายที่บ่ง Part No. ต้องตรงกับชิ้นงาน และนำชิ้นงานวางที่พื้นที่รอตรวจ

6.5.3.2 สามารถตรวจสอบลักษณะภายนอกของชิ้นงาน หากพบ ชิ้นงานที่ไม่สมบูรณ์ เช่น เป็นแผล ลมยางไม่เต็ม แม่พิมพ์สกปรก และยางล่อน ต้องสามารถคัด แยกออกมาได้

แผนภาพที่ 3-3 : ตัวอย่างแบบทดสอบเรื่องการแยกแยะชิ้นงานที่ดีและไม่ดี

6.5.4 อบรมเรื่องการบรรจุหีบห่อ (Packing Standard)

ผู้ต้องขังต้องสามารถลงบันทึก Part No. เป้าหมายการทำงาน จำนวน ชิ้นงานที่ตัดได้ และปัญหาของเสียหรือของดี ลงบนบรรจุหีบห่อ ก่อนนำชิ้นงานที่ตัดเสร็จแล้ว ส่งคืนบริษัทฯ

7. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

เกณฑ์การประเมินผู้ต้องขังให้ได้ตามเป้าหมายเพื่อความสำเร็จของโครงการ

7.1. เป้าหมายในส่วนที่ 1

หลังจากที่ผู้ต้องขังฝึกอบรมครบทุกหัวข้อการฝึกอบรมและผู้ต้องขังสามารถ ปฏิบัติงานได้จริงครบ 1 เดือน โดยเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจะดำเนินการติดตามประเมินผลผู้ต้องขังทุกวัน โดยให้ผู้ต้องขังทำข้อสอบในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ณ จุดหน้างานจริง เช่น เรื่อง 3ส,

ความปลอดภัย หรือการใช้งาน WI เป็นต้น โดยหลักเกณฑ์การประเมินผล คือ ผู้ต้องขังจะต้องทำข้อสอบได้ไม่ต่ำกว่า 80% ของคะแนนเต็มทุกครั้ง หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของบริษัทๆ จะมีการสอบทบทวนปีละ 2 ครั้ง

ระยะเวลาในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทๆ จะเป็นผู้ประเมินผลการฝึกอบรมและการปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง ในช่วงระยะเวลา 4 เดือน นับจากวันที่เริ่มปฏิบัติงาน โดยจะมีการประเมินผลความก้าวหน้าตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ทุกเดือน

7.2 เป้าหมายในส่วนที่ 2

จากการประเมินผลในส่วนที่ 1 ผลการปฏิบัติงานต้องอยู่ในระดับ 80% ขึ้นไป เป็นระยะเวลา 2 ปี ติดต่อกัน

7.3 เป้าหมายในส่วนที่ 3

วัดจากผลการทำงาน โดยพิจารณาจากของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการตัดแต่ง ต้องอยู่ในระดับที่ลดลง 50% จากปีที่ผ่านมา ด้วยการประเมินผลเป็นรายเดือน กรณีที่ผลการปฏิบัติงานไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด จะต้องมีการออกแผนการปรับปรุง (Action Plan) เพื่อให้ผลการทำงานในเดือนถัดไปบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

7.4 เป้าหมายในส่วนที่ 4

ผลการปฏิบัติงานต้องไม่มีการคืนของเสียที่เกิดจากการทำงานของผู้ต้องขังที่ผ่านการประเมินส่วนที่ 3 แล้วกลับไปยังทัณฑสถานเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี

7.5 เป้าหมายในส่วนที่ 5

เป้าหมายสุดท้าย เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทๆ จะทำการทดสอบผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการด้วยเนื้อหาตามหัวข้อที่ได้ฝึกอบรมทั้งหมด เกณฑ์การประเมินผล คือ ผู้ต้องขังต้องทำข้อสอบได้ถูกต้อง 100%

เมื่อผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” สามารถดำเนินการบรรลุเป้าหมายครบ 5 เป้าหมาย บมจ.อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จะออกไปรับรองการผ่านโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เพื่อแสดงถึงศักยภาพของผู้ต้องขังที่ผ่านการประเมินผลว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นแรงงานมีฝีมือและมีคุณสมบัติเหมาะสม เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกไป จะได้นำความรู้ที่ได้รับไปประกอบวิชาชีพต่อไป

8. การพัฒนาสมาธิและจิตใจของผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการ

ระหว่างการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทๆ และผู้คุม จะนำกระบวนการพัฒนาจิตใจเข้ามาสอดแทรกด้วย เช่น การกำหนดให้ถือศีล 5 ทุกวัน พระฝึกทำสมาธิวันละ 15 นาที และสวดมนต์ (ทำวัตรเย็น) ในตอนกลางคืน อีกทั้งทางบริษัทๆ ยังได้จัดโครงการ

บรรยายธรรม โดยการเชิญพระสงฆ์เข้ามาเทศนาและให้ข้อคิดเตือนใจกับผู้ต้องขัง ทั้งนี้เพื่อลดภาวะความแปรปรวนทางอารมณ์ของผู้ต้องขัง ปลุกฝังให้มีhiri โอตฺตปปะ และเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม

แผนภาพที่ 3-4 : ภาพโครงการบรรยายธรรม โดยพระอาจารย์ชัชสาโรภิกขุ
องค์ประธานที่ปรึกษามูลนิธิปัญญาประทีป จัดขึ้น โดย บมจ.อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)
เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2555

9. เงินผลพลอยได้จากการฝึกอาชีพ

ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ค่วนที่สุด ที่ กค 0406.3/25298 ระบุว่าอนุญาตให้กรมราชทัณฑ์เก็บเงินรายได้จากการใช้แรงงานและการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง ในอัตราร้อยละ 98 ของยอดรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ไว้ใช้จ่ายเป็นทุนฝึกวิชาชีพและจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง และจ่ายเป็นเงินรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังและเจ้าพนักงานเรือนจำ ได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณ 2557 โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยเงินผลพลอยได้จากการฝึกวิชาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง พ.ศ. 2548

ดังนั้นผู้ต้องขังในโครงการฯ จะได้รับเงินผลพลอยได้จากการฝึกอาชีพในโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” โดยการจ่ายเงินรางวัลปันผลจะต้องสอดคล้องกับชั้นผู้ต้องขัง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ต้องขังไม่ทำผิดกฎระเบียบ จะได้รักษาชั้นของตนเองไว้ แต่สำหรับผู้ต้องขังในโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” ทางทัณฑสถานฯ มิได้อำนาจของผู้ต้องขังมาพิจารณาในการจ่ายเงินรางวัลปันผล แต่จะพิจารณาจากชิ้นงานที่ผู้ต้องขังทำได้ในแต่ละเดือน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

9.1 ร้อยละ 98 ของยอดรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ไว้ใช้จ่ายเป็นทุนฝึกวิชาชีพและจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง และจ่ายเป็นเงินรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังและเจ้าพนักงานเรือนจำ

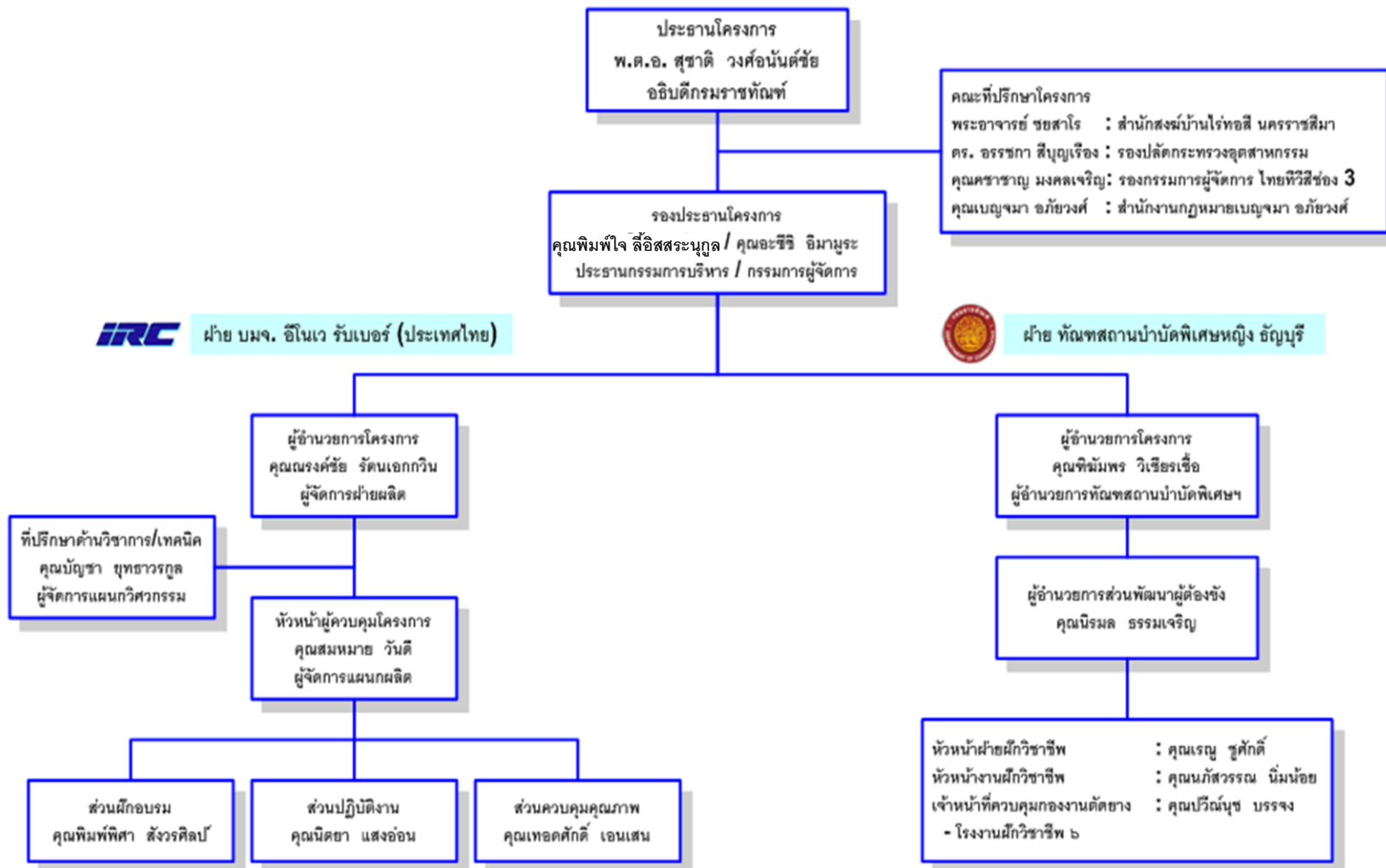
9.1.1 ร้อยละ 90 ให้เรือนจำเก็บไว้เป็นเงินทุนหมุนเวียน เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินกิจการฝึกวิชาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง และกิจการที่เป็นประโยชน์โดยตรงหรือต่อเนื่อง กับการฝึกวิชาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง และจ่ายเป็นเงินรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังและเจ้าพนักงานเรือนจำ

9.1.2 ร้อยละ 10 ให้เรือนจำนำส่งกรมราชทัณฑ์ เป็นเงินทุนพัฒนาพฤตินิสัย เพื่อใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง

9.2 ร้อยละ 2 ให้นำส่งคลัง

ทั้งนี้ ผู้ต้องขังในโครงการฯ ได้เปิดบัญชีธนาคารออมสิน เพื่อออมเงินรายได้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ หลังพ้นโทษ

แผนภาพที่ 3-5 : ฟังก์ชันในการดำเนินงานโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”

ตารางที่ 3-1 : แผนการดำเนินการโครงการ “ให้อาชีพให้ชีวิต”

ที่	รายละเอียด	ผู้ดำเนินการ	ผู้ควบคุมโครงการ	2556												
				กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค		
1	การขออนุญาตการดำเนินโครงการ และการลงนามในบันทึกข้อตกลง MOU ระหว่าง กรมราชทัณฑ์และ บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)	สถานบำบัดพิเศษคลอง 5 และ IRC	กรมราชทัณฑ์ และ IRC		25											
2	ก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ ขนาด 640 ตารางเมตร	บมจ อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)	กรมราชทัณฑ์ และ IRC		25								30			
3	ฝึกอบรม ผู้ฝึกสอน (Trainer) ของบริษัทฯ ในเรื่องการผลิต, 5ส, ความปลอดภัย, จิตวิญญาณด้านคุณภาพ, มาตรฐานการทำงาน	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และชำนาญการ IRC	กรมราชทัณฑ์ และ IRC		1	30										
4	ฝึกอบรมคณะผู้คุมในเรื่องพื้นฐานการผลิต เช่น 5ส, ความปลอดภัย, จิตวิญญาณด้านคุณภาพ, มาตรฐานการทำงาน	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และชำนาญการ IRC	กรมราชทัณฑ์ และ IRC													
5	ฝึกอบรมให้ความรู้กับผู้ต้องขัง ก่อนการปฏิบัติงาน - มาตรฐานการทำงานและความปลอดภัย - วิธีการทำงานและความปลอดภัย - การตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงาน - การบรรจุหีบห่อ (Packing Standard) - 5ส, ความปลอดภัย, จิตวิญญาณด้านคุณภาพ - อื่นๆ	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และชำนาญการ IRC	กรมราชทัณฑ์ และ IRC													
6	การปฏิบัติงานและการควบคุมการดำเนินการ	ผู้ต้องขัง	กรมราชทัณฑ์ และ IRC													
7	การพัฒนาสมาธิและจิตใจของผู้เข้าร่วมโครงการ - กำหนดให้มีการรักษาศีล 5 ทำวัตร และนั่งสมาธิทุกวันพระ - จัดกิจกรรมค่านิยมทาน เช่น รับฟังคำเทศนาสั่งสอนโดย พระสงฆ์, การเสวนาธรรม โดย พระวาสุ ผู้มีประสบการณ์กับผู้ร่วมโครงการ, ฟังจิตต์้านฝึกอบรมจิตใจและธรรมะ เป็นประจำทุก 2 สัปดาห์ ประมาณ 2 ชั่วโมง (การมีพิธี โอศัปปะ)	ท่านชยสารโร (ท่านที่ปรึกษา)														
8	ประชุมประจำเดือน สรุปการดำเนินงานและปัญหา (ถ้ามี)	กรมราชทัณฑ์ และ IRC	กรมราชทัณฑ์ และ IRC													

ฝึกอบรมรุ่นละ 20 คนต่อรุ่น จำนวน 10 รุ่น รุ่นละ 2 วัน
ภายหลังจากการอบรม ส่งเข้ากระบวนการทำงานจริง
และประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ผลการดำเนินงาน

1. การฝึกอบรม

1.1 แผนการฝึกอบรม

ปัจจุบันทางบริษัทฯวางแผนการฝึกอบรมทั้งแบบระยะยาว (ประจำปี) โดยมีการฝึกอบรมทบทวนในเรื่องต่างๆตามที่กล่าวข้างต้น สลับกันทุกเดือน และสามารถดำเนินงานตามแผนได้อย่างดี และแบบระยะสั้นเมื่อมีผู้ต้องขังกลุ่มใหม่มาเข้าร่วมโครงการได้จำนวนถึง 20 คน ทางบริษัทฯจะจัดอบรมในหัวข้อต่างๆให้กับกลุ่มผู้ต้องขังใหม่

1.2 แผนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

ทางบริษัทฯได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯเข้าไปประเมินผล สังเกตการณ์ และตรวจสอบความเรียบร้อย ทุกสัปดาห์ อีกทั้งยังมีการบันทึกข้อมูลและทำรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ต้องขังเสนอต่อผู้บริหาร โครงการฯทุกเดือน

1.3 เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

ทางบริษัทฯมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯ จำนวน 3 คน เป็นผู้ดูแลเรื่องการฝึกอบรมและการติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำโครงการนี้ อีกทั้งยังมีพนักงานฝ่ายผลิตของบริษัทฯ ซึ่งมีความชำนาญในการปฏิบัติงานในส่วนการตัดแต่งชิ้นงาน เข้าไปดูแลการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำ รวมถึงสอนงานผู้ต้องขัง เป็นประจำทุกวัน และตลอดเวลาการปฏิบัติงานในแต่ละวัน

1.4 การออกใบรับรอง

ปัจจุบันยังไม่มีผู้ต้องขังสามารถผ่านเกณฑ์ บรรลุเป้าหมายที่ 5 ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด โดยผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการฯต้องผ่านการทดสอบด้วยเนื้อหาตามหัวข้อที่ได้ฝึกอบรมทั้งหมด เกณฑ์การประเมินผล คือ ผู้ต้องขังต้องทำข้อสอบได้ถูกต้อง 100% ทางบริษัทฯจึงยังไม่มีกรมอบใบรับรองให้ผู้ต้องขังรายใด

2. การปฏิบัติงาน

ปัจจุบันทางบริษัทฯดำเนินการไปปรับ-ส่งชิ้นงานที่ทัณฑสถานทุกวันจันทร์ – ศุกร์ เว้นวันเสาร์และอาทิตย์ โดยมีเป้าหมายจำนวนชิ้นงานที่ 10,000 ชิ้นต่อวัน อาจจะสูงหรือต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับความเร่งด่วนของคำสั่งซื้อของลูกค้า

ตารางที่ 3-2 : จำนวนผู้ต้องขังที่เข้า - ออก จากโครงการฯ ช่วงเดือน ม.ค. – พ.ค. 2557
จำนวนผู้ต้องขังในโครงการฯ มีจำนวน 200 – 230 คน

จำนวนผู้ต้องขังเข้า - ออก โครงการฯ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
จำนวนผู้ต้องขังในโครงการฯ ที่พื้นโทษ	5	23	4	2	7
จำนวนผู้ต้องขังจำแนกเข้าโครงการฯ เพิ่ม	5	26	26	6	10

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลโครงการของบริษัทฯ ซึ่งมีส่วนในการประสานงานและดูแลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการฯ ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การประสานงานกับหน่วยงานราชการ

เนื่องจากโครงการนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งกรมราชทัณฑ์และทัณฑสถานบำบัดพิเศษ ย่อมมีกฎระเบียบที่เข้มงวดเป็นพิเศษ ดังนั้น ทางบริษัทฯ จึงต้องปรับเปลี่ยนขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินงานบางอย่างเพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของกรมราชทัณฑ์และทัณฑสถานบำบัดพิเศษ ยกตัวอย่างเช่น

1.1 ข้อจำกัดเรื่องจำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติงาน

เนื่องจากกฎระเบียบของทัณฑสถานมีการกำหนดเวลาและจำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติงานของผู้ต้องขังที่ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับตารางกิจกรรมอื่นของผู้ต้องขัง จึงส่งผลกระทบต่อการวางแผนการผลิตตามระบบมาตรฐาน อีกทั้งการกำหนดตารางการฝึกอบรมให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดก่อนเริ่มการปฏิบัติงานจริง จึงเป็นไปได้ยาก

1.2 ข้อจำกัดเรื่องอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

อุปกรณ์ที่ทางทัณฑสถานอนุญาตให้ผู้ต้องขังใช้ในการปฏิบัติงานของโครงการนี้ คือ กรรไกรเล็กและใหญ่ (ที่ปลายไม่แหลม) คีม เหล็กแหลม และค้อน ห้ามเป็นของมีคมหรือสิ่งที่สามารถใช้เป็นอาวุธได้ง่าย ซึ่งอุปกรณ์หลักที่ทางบริษัทฯ ให้พนักงานฝ่ายผลิตที่โรงงานของบริษัทฯ ใช้ในการตัดแต่งชิ้นงาน คือ คัตเตอร์ เมื่อผู้ต้องขังไม่สามารถใช้คัตเตอร์ได้ ทางบริษัทฯ จึงให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวแทน ซึ่งการใช้กรรไกรในการตัดแต่งชิ้นงานแทนคัตเตอร์ จะใช้เวลามากกว่าและเมื่อเป็นชิ้นงานที่มีลักษณะกลม เวลาตัดแล้วอาจจะได้พื้นผิวที่ไม่เรียบเท่า

2. การฝึกอบรม

เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯและผู้คุม พบปัญหาและอุปสรรคในการฝึกอบรมผู้ต้องขัง ดังนี้

2.1 การจดจำเนื้อหาที่อบรมและขั้นตอนการปฏิบัติงาน

จากการประเมินผลการฝึกอบรมของบริษัทฯ พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีอาการลึ่มง่าย ผู้ฝึกอบรมต้องคอยย้ำและทบทวนอยู่บ่อยครั้ง ในชั่วโมงการอบรม ผู้ต้องขังสามารถทำความเข้าใจในเรื่องที่อบรมและให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี แต่หลังจากการอบรมไม่นาน ผู้ต้องขังจะลึ่ม จากการวิเคราะห์พบว่าสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงแห่งนี้ เป็นสตรีที่เคยติดยาเสพติดมาก่อน บางกลุ่มเสพยาเสพติดมาเป็นระยะเวลาาน จึงส่งผลกระทบต่อสมรรถนะของประสาทและสมอง

2.2 การปฏิบัติงานด้วยความประมาท

ผู้ต้องขังทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรมเรื่องความสำคัญของความปลอดภัยในการปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย ผู้ฝึกอบรมเน้นย้ำให้ผู้ต้องขังใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้ง ได้แก่ ผ้าปิดปากและถุงมือ แต่ผู้ต้องขังมักจะไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันดังกล่าว ด้วยความเคยชินและบางคนอ้างว่าทำให้ปฏิบัติงานไม่สะดวก หรือผู้ต้องขังบางรายไม่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ถูกต้องตาม WI ใช้ความเคยชินและความรุนแรง จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุเล็กน้อยอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจ พบว่าผู้ต้องขังทุกคนมีถุงมือสำหรับงานตัดแต่งเศษยาง แต่ส่วนใหญ่ไม่ใส่ถุงมือ

2.3 พื้นฐานความรู้ของผู้ต้องขังที่แตกต่างกัน

ผู้ต้องขังในทัณฑสถานฯมีพื้นฐานความรู้ที่ไม่เท่ากัน จึงเป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรม เพราะเมื่อประเมินผลหลังการฝึกอบรมแล้ว จะพบว่าผู้ต้องขังบางกลุ่มยังไม่เข้าใจเนื้อหาที่ฝึกอบรม หรือยังต้องการการอธิบายเพิ่มเติมเป็นพิเศษ

ตารางที่ 3-3 : ตารางแสดงการศึกษาของผู้ต้องขัง สํารวจ วันที่ 6 มิ.ย. 57

การศึกษา	จำนวน (คน)	เปอร์เซ็นต์
มัธยมศึกษา	107	47.1%
ประถมศึกษา	97	42.7%
อนุปริญญา	15	6.6%
ไม่ได้รับการศึกษา	7	3.1%
ปริญญาตรี	1	0.4%
รวมทั้งหมด	227	100.0%

3. การพัฒนาฝีมือผู้ต้องขัง

จากที่กล่าวไปข้างต้นว่าทางทัณฑสถานฯ มีข้อจำกัดเรื่องจำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง ซึ่งปัจจัยข้อนี้ถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาฝีมือของผู้ต้องขังด้วย ทางบริษัทฯ ไม่สามารถส่งชิ้นงานที่มีความซับซ้อน ไปให้ผู้ต้องขังทำได้ เนื่องจากชิ้นงานเหล่านั้น ใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากกว่าชิ้นงานปกติที่ผู้ต้องขังทำอยู่ โอกาสในการพัฒนาฝีมือของผู้ต้องขังจึงถูกจำกัดไปด้วย

อีกทั้งในบางช่วงมีอัตราการเข้า-ออกของผู้ต้องขังในโครงการฯ ค่อนข้างสูง ทำให้ผู้ต้องขังยังไม่สามารถเรียนรู้งานได้เต็มที่ หรือต้องมีการฝึกอบรมผู้ต้องขังรายใหม่อยู่เป็นประจำ

บทที่ 4

แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา

โครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”

ผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลของโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ต้องขัง ผู้คุมของทัณฑสถาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯ และผู้บริหารที่ดูแลโครงการฯ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงการฯ ได้ ดังนี้

แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”

1. การเพิ่มประสิทธิภาพในการฝึกอบรม

1.1 การอบรมเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

ผู้ต้องขังยังได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยจากการปฏิบัติงานอยู่ทุกวัน เช่น แผลถลอก รอยบาด เป็นต้น เนื่องจากไม่ใส่ใจถึงมือขณะปฏิบัติงาน และขาดความระมัดระวัง ผู้คุมที่ดูแลโครงการฯ กล่าวว่า “ตอนสอน ก็ฟัง เข้าใจดี แต่ไม่ทำตาม ไม่ใส่ใจ และไม่กลัวว่าจะเป็นแผล”

ผู้วิจัยจึงประสานงานกับหน่วยงานด้านความปลอดภัยของบริษัทฯ เพื่อทำการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยและจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย (KYT) และวัดผลการฝึกอบรม

1.2 การคัดเลือกผู้ฝึกอบรม

เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯ กล่าวว่า “ผู้คุมและคนที่ฝึกอบรม ต้องมีความอดทนมาก เวลาอบรมต้องใส่หมวกตลกเข้าไปด้วย และต้องคอยดูแลผู้ต้องขังที่มีปัญหาพิเศษ เช่น มีพฤติกรรมรุนแรง ไม่เหมาะสม ต้องอดทน เพราะต้องสอนย้ำ พูดซ้ำเรื่องเดิมบ่อยๆ ต้องระวังไม่พูดคุยเรื่องการเมืองหรือเรื่องส่วนตัว เพราะจะก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้ ช่วงที่อากาศร้อนมากๆ ผู้ต้องขังอาจจะอารมณ์แปรปรวน ต้องระมัดระวังเวลาเข้าไปตักเตือน” จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมผู้ต้องขัง ต้องมีคุณสมบัติแตกต่างไปจากเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมพนักงานในโรงงานทั่วไป

ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีแนวทางในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมที่จะดูแลโครงการฯ และกำหนดให้ผู้บริหารโครงการฯ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฯ อย่างต่อเนื่อง โดยควรกำหนดให้มีคุณสมบัติเหมาะสม ดังนี้

1.2.1 มีความรู้เรื่องเนื้อหาที่อบรมเป็นอย่างดี

1.2.2 มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมพนักงานสายงานผลิต

1.2.3 มีความอดทน อดกลั้น มีวุฒิภาวะ มีคุณธรรม สามารถแก้ไขปัญหา

เฉพาะหน้าได้ดี

1.3 การแบ่งกลุ่มอบรมผู้ต้องขังตามพื้นฐานความรู้

เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯ กล่าวว่า “ผู้ต้องขังสนใจและให้ความร่วมมือในการอบรมดี แต่ค่อนข้างอบรมยาก เพราะมีความรู้พื้นฐานไม่เท่ากัน” การแบ่งกลุ่มผู้ต้องขังตามพื้นฐานความรู้ และฝึกอบรมด้วยเนื้อหาที่มีความยากง่ายต่างกัันนั้น ค่อนข้างทำได้ยาก เนื่องจากจะต้องใช้เวลามาก เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทางบริษัทฯ จึงเสนอให้ทำการวัดพื้นฐานความรู้ของผู้ต้องขังก่อนการฝึกอบรม โดยให้ทำข้อสอบวัดความรู้ทั่วไปและทักษะในการอ่านเขียน จากนั้นแยกกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ ทำการฝึกอบรม ดังนี้

1.3.1 กรณีมีจำนวนผู้ต้องขังเข้ารับการฝึกอบรมพร้อมกันจำนวนไม่เกิน 10 คน ให้เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมใช้วิธีการแบ่งกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่ผ่านเกณฑ์ นั่งแยกจากกลุ่มผู้ต้องขังที่ผ่านเกณฑ์ แล้วให้เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมอีกคน คอยประกบดูแลเป็นพิเศษตลอดการฝึกอบรม เมื่อจบการฝึกอบรมในแต่ละส่วน ก็อธิบายย้ำเป็นพิเศษ ทั้งนี้ต้องระมัดระวังไม่ให้ผู้ต้องขังกลุ่มนี้รู้สึกว่าคุณเองดีกว่าผู้ต้องขังคนอื่น

1.3.2 กรณีมีจำนวนผู้ต้องขังเข้ารับการฝึกอบรมพร้อมกันจำนวนมากกว่า 10 คน ให้เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจัดตารางแบ่งการฝึกอบรมออกเป็น 2 ครั้ง สำหรับผู้ต้องขังที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์

1.4 การสร้างแผนงานด้านแรงจูงใจ

สร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังในการผ่านระดับฝึกอบรมและปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม ควรมีแผนการมอบรางวัลเล็กน้อย หรือขึ้นแสดงความสำเร็จเป็นแรงจูงใจให้ผู้รับการฝึกอบรมและปฏิบัติ

2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน

ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ เพิ่มความถี่ในการเข้าไปตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของทัณฑสถานและบริษัทฯ มากขึ้น โดยมีแนวทาง ดังนี้

2.1 ทำรายงานผลการดำเนินงาน ผลการฝึกอบรม เสนอต่อผู้บริหารทั้ง 2 ฝ่าย เป็นประจำทุกเดือน

2.2 จัดประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯและผู้คุมที่ดูแลโครงการฯ เป็นประจำทุกเดือน เพื่อชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ทั้งนี้หากพบว่ามีความต้องการการสนับสนุนหรือการอนุมัติจากผู้บริหารฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้นำเรื่องชี้แจงผู้บริหารทันที

3. การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3.1 การพัฒนาอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

เนื่องด้วยมีข้อจำกัดเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ทางทัศนสถานไม่อนุญาตให้ใช้คัตเตอร์ การใช้กรรไกร คีม หรือเหล็กแหลม ทดแทนก็ยังไม่ผลลัพท์ได้ไม่เทียบเท่าคัตเตอร์ ดังนั้นทางบริษัทฯจึงสร้างแผนการพัฒนาอุปกรณ์ใหม่ซึ่งประยุกต์ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานเทียบเท่า คัตเตอร์ โดยจะร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้อุปกรณ์ใหม่นี้เป็นที่ยอมรับ และสามารถนำมาให้ผู้ต้องขังใช้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 การปรับปรุงเอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI)

ผู้ต้องขังเข้าใจคำอธิบายในเอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI) แต่ส่วนใหญ่เมื่อปฏิบัติงานจริง จะไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้ใน WI ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความประมาทและความไม่ปลอดภัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯ กล่าวว่า “ผู้ต้องขังอ่าน WI ได้ แต่ก็ต้องประยุกต์ใช้ตามความถนัดของแต่ละคน”

ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯที่ดูแลโครงการฯ เข้าไปตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงที่ผู้ต้องขังใช้ หากขั้นตอนนั้นไม่ตรงกับขั้นตอนใน WI ซึ่งมีสาเหตุได้หลายประการ ได้แก่

3.2.1 ความไม่เข้าใจเนื้อหาของ WI

3.2.2 ความหลงลืม

3.2.3 WI ไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในบางขั้นตอน

ทั้งนี้ ทีมงานจะทำการศึกษา Work Study และพัฒนาต่อไปเพื่อความสามารถในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

4. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีผลอย่างมากต่อสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ประสิทธิภาพในการทำงาน และคุณภาพของงาน ผู้คุมที่ดูแลโครงการฯกล่าวว่า “พัฒมบนเพดานไม่ช่วยเลย แสงสว่างไม่เพียงพอ ช่วงที่อากาศร้อน จะมีงานเสียเยอะ ผู้ต้องขังบ่นเรื่องอากาศร้อน กลิ่นเหม็นของขง เมื่อย เพราะต้องนั่งพื้น ทำเดิมเป็นระยะเวลานาน แต่ก็ต้องอดทน เพราะอยากได้เงินปันผล”

4.1 ปัญหาอากาศร้อน

ในอาคารมีพัฒม โจรแบบติดเพดานจำนวนมาก แต่เนื่องจากเพดานของอาคารมีความสูงจากโต๊ะปฏิบัติงานค่อนข้างมาก ทำให้กำลังของพัฒมบนเพดานไม่เพียงพอ ดังนั้นทางบริษัทฯจึงจัดหาพัฒมตั้งพื้นขนาดใหญ่มาให้จำนวน 5 ตัว แต่ปัจจุบันพบปัญหาว่าผู้ต้องขังมีการทะเลาะวิวาทเนื่องจากต้องการนั่งในตำแหน่งที่ใกล้พัฒม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูร้อน

อีกทั้งยังมีความร้อนจากพื้นปูน ซึ่งทำให้ผู้ต้องขังที่นั่งปฏิบัติงานเป็นเวลานาน เกิดความไม่สบายกาย ก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน ผู้ต้องขังส่วนใหญ่จึงนำแผ่นพลาสติกหรือเบาะรองนั่งแบบผ้ามาใช้รองนั่ง แต่ยังไม่มียุอุปกรณ์รองนั่งที่ใช้เหมือนกันเป็นแบบแผน

4.2 ปัญหาแสงสว่างไม่เพียงพอ

บนเพดานของอาคารมีการติดตั้งหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ไว้ทุกจุด แต่เนื่องจากลักษณะชั้นงานที่ผู้ต้องขังต้องตัดแต่งบางชิ้นมีขนาดเล็กและมีต้องเก็บรายละเอียดค่อนข้างมาก ทำให้ต้องเพ่งสายตาไปที่ชั้นงาน บางครั้งในช่วงที่สภาพอากาศภายนอกมีดครึม จึงประสบปัญหาแสงสว่างไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยชี้แจงปัญหาดังกล่าว ไปทางบริษัทฯเพื่อให้เจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยของบริษัทฯ เข้าไปดำเนินการแก้ไขแล้ว เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2557 และหลังจากแก้ไขแล้ว 2 สัปดาห์จะเข้าไปติดตามผล รายละเอียด มีดังนี้

4.3 วิธีการแก้ไข้ปัญหา

ตารางที่ 4-1 : ตารางสรุปการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

ปัญหา	การปรับปรุง	สภาพก่อนปรับปรุง	สภาพหลังปรับปรุง
อากาศร้อน	ต่อขาพัดลมเพดาน	สูงจากพื้น 4 เมตร	สูงจากพื้น 3 เมตร
	ซ่อมแซมตู้น้ำดื่ม	อัตราการไหลของน้ำช้า	อัตราการไหลของน้ำเป็นปกติ
แสงสว่างไม่เพียงพอ	ปรับความสูงของหลอดไฟ บนเพดาน	สูงจากพื้น 3 เมตร ความเข้มของแสง 500 ลูเมน	สูงจากพื้น 2.5 เมตร ความเข้มของแสง 750 ลูเมน

4.3.1 ดำเนินการต่อขาพัดลมเพดานบริเวณสถานที่ปฏิบัติงานของผู้ต้องขังให้ยาวขึ้น จากเดิมพัดลมสูงจากพื้น 4 เมตร เป็น 3 เมตร

แผนภาพที่ 4-2 : ภาพความสูงของพัดลมเพดาน 3 เมตร จากพื้นหลังการต่อขา

4.3.2 ดำเนินการซ่อมแซมตู้น้ำดื่ม 2 ตู้ บริเวณสถานที่ปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง จากเดิมที่อัตราการไหลของน้ำช้า ไม่พอต่อปริมาณการใช้ ซ่อมแซมโดยการเปลี่ยนเครื่องกรองน้ำดื่มใหม่ รวมถึงเปลี่ยนหลักดินและสายดินของเครื่องกรองน้ำใหม่

แผนภาพที่ 4-3 : ภาพการเปลี่ยนเครื่องกรองน้ำดื่ม หลักดินและสายดินใหม่

4.3.3 ดำเนินการปรับความสูงของหลอดไฟบนเพดาน บริเวณสถานที่ปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง จากเดิมสูงจากพื้น 3 เมตร วัดค่าความเข้มของแสงได้ 500 ลูเมน เป็น 2.50 เมตร วัดค่าความเข้มของแสงได้ 750 ลูเมน

แผนภาพที่ 4-4 : ภาพความสูงของหลอดไฟบนเพดานหลังการแก้ไข

แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพสมาชิกในโครงการ “ให้อาชีพ ให้อชีวิต”

1. การเพิ่มการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาสมาธิและจิตใจของผู้ต้องขัง

ทำแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจิตใจ จริยธรรม ศีลธรรม ทั้งจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทฯและจากหน่วยงานภายนอก ให้ความหลากหลาย และต่อเนื่องมากขึ้น โดยกำหนดให้มีกิจกรรมพิเศษทุก 3 เดือน เพื่อเป็นการฝึกจิตใจให้ผู้ต้องขังมีสมาธิในการปฏิบัติงาน ไม่ฟุ้งซ่าน และมีคุณธรรมนำจิตใจ เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว จะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

2. การเพิ่มโอกาสพัฒนาสมรรถนะของประสาธและสมองของผู้ต้องขัง

ทางบริษัทฯได้ขอคำปรึกษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรม โดยมีเป้าหมายให้ผู้ต้องขังสามารถจดจำและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของผู้ต้องขัง

ทำแผนการปรับเปลี่ยนตำแหน่งงาน (Job Rotation) โดยจัดให้มีการเปลี่ยนงานที่ผู้ต้องขังแต่ละกลุ่มทำ ทุก 6 เดือน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้การปฏิบัติงานกับชิ้นงานแบบอื่นบ้าง เป็นการลดความจำเจและพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาการดำเนินงานของโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ต้องขังในโครงการฯ ซึ่งวิเคราะห์มาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังในโครงการฯ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และเอกสาร โครงการฯ พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคเล็กน้อยในเรื่องการฝึกอบรม การประสานงาน การปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ต้องขังในโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานและทำให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงสรุปแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงการฯ และแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพผู้ต้องขังในโครงการฯ ได้ดังนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพในการฝึกอบรม

1.1 การอบรมเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

ประสานงานกับหน่วยงานด้านความปลอดภัยของบริษัทฯ เพื่อทำการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยและจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย (KYT) และวัดผลการฝึกอบรม

1.2 การคัดเลือกผู้ฝึกอบรม

ให้มีแนวทางในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมที่จะดูแลโครงการฯ และกำหนดให้ผู้บริหารโครงการฯ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โดยควรกำหนดให้มีคุณสมบัติเหมาะสม

1.3 การแบ่งกลุ่มอบรมผู้ต้องขังตามพื้นฐานความรู้

ทำการวัดพื้นฐานความรู้ของผู้ต้องขังก่อนการฝึกอบรม โดยให้ทำข้อสอบวัดความรู้ทั่วไปและทักษะในการอ่านเขียน จากนั้นแยกกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ ทำการฝึกอบรมแยกกลุ่มและดูแลกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์เป็นพิเศษ

1.4 การสร้างแผนงานด้านแรงจูงใจ

สร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังในการผ่านระดับฝึกอบรมและปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม ควรมีแผนการมอบรางวัลเล็กน้อย หรือขึ้นแสดงความสำเร็จเป็นแรงจูงใจให้ผู้รับการฝึกอบรมและปฏิบัติ

2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของทัณฑสถานและบริษัทมากขึ้น โดยทำรายงานผลการดำเนินงาน ผลการฝึกอบรม เสนอต่อผู้บริหารทั้ง 2 ฝ่าย และจัดประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทและผู้คุมที่ดูแลโครงการฯ เป็นประจำทุกเดือน เพื่อชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

3. การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3.1 การพัฒนาอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

สร้างแผนการพัฒนาอุปกรณ์ใหม่ซึ่งประยุกต์ให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน เทียบเท่า คัตเตอร์ โดยจะร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้อุปกรณ์ใหม่นี้เป็นที่ยอมรับ และสามารถนำมาให้ผู้ต้องขังใช้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 การปรับปรุงเอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI)

จากการสุ่มตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้ต้องขังแล้ว พบว่าไม่ตรงตามเอกสาร WI ซึ่งมีสาเหตุได้หลายประการ ได้แก่

3.2.1 ความไม่เข้าใจเนื้อหาของ WI

3.2.2 ความหลงลืม

3.2.3 WI ไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในบางขั้นตอน

ทั้งนี้ ทีมงานจะทำการศึกษา Work Study และพัฒนาต่อไปเพื่อความสามารถในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

4. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

โดยทำการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ได้แก่ ปัญหาอากาศร้อน และแสงสว่างไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการทำงาน การเรียนรู้ และสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขในทันที

5. การเพิ่มการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาสมาธิและจิตใจของผู้ต้องขัง

ทำแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจิตใจ จริยธรรม ศีลธรรม ให้มีความหลากหลาย และต่อเนื่องมากขึ้น เพื่อเป็นการฝึกจิตใจให้ผู้ต้องขังมีสมาธิในการปฏิบัติงาน และมีคุณธรรมนำจิตใจ เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว จะไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

6. การเพิ่มโอกาสพัฒนาสมรรถนะของประสาทและสมองของผู้ต้องขัง

ขอคำปรึกษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรม โดยมีเป้าหมายให้ผู้ต้องขังสามารถจดจำและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของผู้ต้องขัง

ทำแผนการปรับเปลี่ยนตำแหน่งงาน (Job Rotation) ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้การปฏิบัติงานกับชิ้นงานแบบอื่นบ้าง เพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน

การปรับปรุงและพัฒนาตามแนวทางดังกล่าว จะส่งผลให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของผู้ต้องขังดีขึ้น อีกทั้ง ประเด็นสำคัญที่สุดคือ การให้อาชีพกับผู้ต้องขัง เมื่อพ้นโทษและผ่านการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติงานในโครงการฯ อย่างครบถ้วนแล้ว ได้รับการรับรองว่าเป็นพนักงานในภาคอุตสาหกรรมที่มีความรู้ และสามารถเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีมาตรฐานได้ อีกทั้งเงินออมที่ได้ระหว่างการปฏิบัติงานในโครงการฯ ยังสามารถใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ ให้อึดผู้ต้องขังในกลุ่มนี้ สามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ในสังคมได้อย่างราบรื่น และไม่หวนกลับไปสู่วงจรยาเสพติดอีก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์กับ โครงการฯ ในอนาคตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์มาจากข้อมูลที่ได้จากโครงการวิจัย มีดังนี้

1. การศึกษากระบวนการคัดเลือกผู้ต้องขังเพื่อเข้าโครงการฯ

นอกเหนือจากคุณสมบัติของผู้ต้องขังที่ทางทัณฑสถานกำหนดแล้ว ผู้วิจัยเสนอให้มีการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยคณะกรรมการร่วม ที่มาจากทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังในแต่ละทัณฑสถาน/เรือนจำ มีลักษณะและข้อจำกัดแตกต่างกันไป เช่น กลุ่มผู้ต้องขังหญิง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ เป็นผู้ติดยาเสพติดมาก่อน มีข้อจำกัดเรื่องสมรรถนะของประสาทและสมอง ในการเรียนรู้ การจดจำ ลักษณะงานของทางบริษัทฯ ก็ต้องการผู้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะเฉพาะบางอย่าง เช่น ไม่มีความบกพร่องทางสายตา สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การส่งเสริมให้อดีตผู้ต้องขังในกลุ่มนี้มีโอกาสเข้าทำงานทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยกำหนดให้มีการส่งเสริมอดีตผู้ต้องขัง ในลักษณะเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นต้น

3. การติดตามผลหลังพ้นโทษที่สมัคร
ตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกไป ทางกรมฯมีวิธีการติดตามผลหลังพ้นโทษ ดังนี้

3.1 แจ้งสถานะทางไปรษณียบัตร

เมื่อพ้นโทษผู้ต้องขังพ้นโทษ ทางกรมฯจะให้ไปรษณียบัตร เพื่อให้ผู้ต้องขังเขียนส่งกลับมาแจ้งว่า เมื่อพ้นโทษไปแล้ว ไปประกอบอาชีพอะไร แต่มีจำนวนน้อยมากที่ส่งกลับมา

3.2 แจ้งในรูปแบบฟอร์มก่อนการปล่อยตัว

ผู้ต้องขังจะต้องกรอกแบบฟอร์ม ระบุว่าเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว จะไปอาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ที่ใด แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ก็หลีกเลี่ยงไม่แจ้งข้อมูลที่ถูกต้อง หรือไม่ได้ไปอาศัยอยู่ตามที่อยู่ที่แจ้ง

3.3 โครงการเบรนต์สัญลักษ์ณ์ “ผลิตผลคนดี”

คณะกรรมการคัดเลือกผู้พ้นโทษที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยเจ้าหน้าที่จะออกไปติดตามและเยี่ยมบ้านผู้พ้นโทษที่คณะกรรมการได้คัดเลือกไว้ เพื่อติดตามการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนครอบครัวของผู้พ้นโทษ เมื่อตรวจสอบแล้วคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดทางกรมราชทัณฑ์จะมอบประกาศนียบัตร “ผลิตผลคนดี” การันตีให้แก่ผู้พ้นโทษ เพื่อเป็นการสร้างโอกาส สร้างอาชีพ สร้างการยอมรับ ความเชื่อถือ ตลอดจนสร้างความไว้วางใจ และคุณค่าให้กับผู้พ้นโทษที่ได้ผ่านกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูจากกรมราชทัณฑ์ และเป็นคนดีพร้อมกลับสู่สังคม

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า การติดตามผลหลังพ้นโทษ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก การบันทึกการกลับเข้าทัณฑสถานซ้ำ สามารถสอบกลับได้จาก ระบบ IT ของกรมราชทัณฑ์ แต่การถูกจับกุมในคดีอื่นๆของตำรวจ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ข้อมูลจะอยู่ในระบบ IT ของกรมตำรวจ ซึ่งระบบไม่บูรณาการกัน ทำให้ติดตามผลไม่ได้ชัดเจน สำหรับกรณีถูกจับกุมในคดีประเภทอื่น จึงเสนอให้มีการบูรณาการระบบ IT ของกรมตำรวจและกรมราชทัณฑ์ ในด้านประวัติและความเป็นไปของผู้ต้องขัง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

นันทรัตน์ สายทอง และคณะ. “ความต้องการของผู้ต้องขังในการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ศึกษาเฉพาะกรณี: เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์หันตรา, 2548.

นิตา ศิลารัตน์และสัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ. “การดำเนินชีวิตในสังคมของอดีตผู้ต้องขังคดียาเสพติด”. มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556.

ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์ และคณะ. “โครงการวิจัยการสังเคราะห์วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังในรอบ 7 ปี (พ.ศ. 2545-2551)”. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

ศรินทร์รัตน์ อดทน. “การจัดการศึกษาและการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงสงขลา”. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2544.

แสงภู ขวัญเรือน และคณะ. “การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรในการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงและที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ”. กรมราชทัณฑ์, 2550.

อภิญา เวชชัย และคณะ. “งานฝึกอาชีพ - ผลผลิตทันที: การใช้งานบำบัดอารมณ์จิตใจและสร้างคุณค่าในตัวตน”. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

สัมภาษณ์

พิมพ์พร วิเชียรเชื้อ, ผู้อำนวยการ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ราชบุรี.

สัมภาษณ์. 7 ก.พ. 57.

ธานินทร์ มีประดิษฐ์, หัวหน้าส่วนฝึกอบรม บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย).

สัมภาษณ์. 18 มิ.ย. 57.

ปวีณ์นุช บรรจง, เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ชำนาญงาน.

สัมภาษณ์. 26 มี.ค. 57.

นิตยา แสงอ่อน, เจ้าหน้าที่ฝ่าย Sub Control บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย).

สัมภาษณ์. 26 มี.ค. 57 และ 16 พ.ค. 57.

นิรมล ธรรมเจริญ, ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ทณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ชัยบุรี.

สัมภาษณ์. 7 ก.พ. 57.

ภัทรวุฒิ ตามโกไสย, หัวหน้าส่วน ฝ่าย Press บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย).

สัมภาษณ์. 26 มี.ค. 57.

ผู้ต้องขังหญิง, ในโครงการให้อาชีพ ให้ชีวิต ที่ทณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ชัยบุรี.

สัมภาษณ์. 26 มี.ค. 57.

พิมพ์พิศา สังวรศิลป์, หัวหน้าส่วนฝึกอบรม บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย).

สัมภาษณ์. 26 มี.ค. 57.

ลัดดาวัลย์ สุขสมบูรณ์, เจ้าหน้าที่ดูแลการปฏิบัติงานของผู้ต้องขัง บมจ. อีโนเว รับเบอร์

(ประเทศไทย). สัมภาษณ์. 7 ก.พ. 57 และ 26 มี.ค. 57

สมหมาย วันดี, ผู้จัดการอาวุโส แผนก Press บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย).

สัมภาษณ์. 28 ก.พ. 57.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา. “ผู้ต้องขังขาดแรงจูงใจในการฝึก : กรณีศึกษาทัณฑสถาน

หญิงสงขลา”. เข้าถึงได้จาก: <http://www.correct.go.th/chairat/info/sum/pdf>

โครงการกำลังใจ ในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา. เข้าถึงได้จาก:

www.kamlangjai.or.th

ชวลีพร บุตรโคตร ศูนย์ข่าว TCIJ . “สลดสาว 15 ดิคาเพราะอยาก'สวย-รวย' ราชทัณฑ์ฝึกอาชีพ

อิสระให้หั่นทำผัดขี้”. 2556_เข้าถึงได้จาก:

<http://www.tcijthai.com/tcijthainews/view.php?ids=2900>

สุวภัทร พิรณฤทธิ และคณะ. “คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางและ

ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก”. เข้าถึงได้จาก:

<http://gsbooks.gs.kku.ac.th/55/cdgrc13/files/hmo10.pdf>

อานนท์ ขวาลาวัณย์. “อุปสรรคชีวิตอดีตนักโทษ: ฟ้าหลังฝนไม่สดใสเสมอไป”. 2557

เข้าถึงได้จาก: <http://ilaw.or.th/node/3079>

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของโครงการฯ

1. ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ที่พบจากโครงการนี้ คือ อะไรบ้าง
2. ขอรบข้อเสนอนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว
3. จากการประเมินผล คิดว่าผู้ต้องขังสามารถเรียนรู้และจดจำสิ่งที่อบรมได้ดีแค่ไหน จำนวนผู้ต้องขังที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล คือ เท่าไร
4. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ต้องขัง คืออะไร
5. การฝึกอบรมผู้ต้องขัง มีความแตกต่างจากการฝึกอบรมพนักงานที่บริษัทฯอย่างไรบ้าง มีข้อควรระวังเป็นพิเศษหรือไม่ อะไรบ้าง
6. ผู้ต้องขังมีทัศนคติอย่างไรต่อการฝึกอบรม ให้ความร่วมมืออยู่ในระดับใด
7. ผู้ต้องขังได้นำความรู้เรื่องจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย คุณภาพ และ เรื่อง 3ส มาใช้ในการทำงานจริงหรือไม่ อย่างไร
8. ผู้ต้องขังทราบหรือไม่ว่าประโยชน์ของการฝึกอบรมและการเข้าร่วมโครงการฯนี้ คืออะไร
9. สภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อการทำงานของผู้ต้องขังอย่างไรบ้าง
10. ขอรบกิจวัตรประจำวันของผู้ต้องขังในโครงการฯ จำนวนชั่วโมงในการทำงานและเวลาพัก

คำถามสำหรับผู้คุมและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลผู้ต้องขังในโครงการฯ

1. ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ที่พบจากโครงการนี้ คือ อะไรบ้าง
2. ขอรบข้อเสนอนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว
3. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ต้องขัง คืออะไร
4. ผู้ต้องขังได้นำความรู้เรื่องจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย คุณภาพ และ เรื่อง 3ส มาใช้ในการทำงานจริงหรือไม่ อย่างไร
5. มีการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างการทำงานหรือไม่ อย่างไร
6. ผู้ต้องขังทราบหรือไม่ว่าประโยชน์ของการฝึกอบรมและการเข้าร่วมโครงการฯนี้ คืออะไร
7. เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกไปแล้ว ส่วนใหญ่ได้นำการฝึกอาชีพไปประกอบอาชีพจริงหรือไม่ อย่างไร
8. สภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อการทำงานของผู้ต้องขังอย่างไรบ้าง

9. ขอรบระบบการจ่ายผลตอบแทนที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการนี้
10. ขอรบกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ต้องขังที่จะเข้าร่วมโครงการนี้ สามารถขอย้ายได้หรือไม่
11. ขอรบแนวทางในการติดตามผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ มีวิธีการอย่างไรบ้าง

คำถามสำหรับผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการฯ

1. คิดว่างานที่ทำอยู่ยากหรือไม่ อย่างไร
2. ชอบการฝึกอบรมหรือไม่ อยากให้อบรมอะไรเพิ่มเติมบ้าง
3. เมื่อต้องทำงานชิ้นใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน เรียนรู้วิธีการทำด้วยวิธีใด
4. อยากให้เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมอะไรบ้างที่จะช่วยให้ทำงานได้สะดวกมากขึ้น
5. สภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลให้ทำงานได้ดีหรือแย่ลงหรือไม่ เช่น อากาศร้อน กลิ่นของยาง ความเมื่อยล้าต่างๆ
6. คิดว่าโครงการฝึกอาชีพนี้ ให้ประโยชน์อะไรบ้าง
7. คิดว่าเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว จะทำงานที่โรงงานหรือไม่ เพราะอะไร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นาง พิมพ์ใจ ลีอิสสระนุกุล
วัน เดือน ปีเกิด	10 มิถุนายน 2504
การศึกษา	
2527	ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเดรกเซิล
2522	ปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการทำงานโดยย่อ	
2556 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการ บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)
2550 - 2556	กรรมการ และประธานกรรมการบริหาร บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)
2536 - 2550	กรรมการผู้จัดการ และรองประธานกรรมการ บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)
2529 - 2536	กรรมการผู้จัดการ บจ.อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)
2553 - 2556	กรรมการบริหารประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2526 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. ไทยสแตนเลย์การไฟฟ้า
2538 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการ บจ. โตเอ อีโนแอก
2536 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจ. โสภา-กนก อินเตอร์เนชั่นแนล
2538 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจ. ไอ อาร์ ซี (เอเชีย) รีเสิร์ช
2538 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจ. ชัน โกลด์ โฮลดิ้ง
2544 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจ. คิน โนะ โซชิ เอ็นจิเนียริง
2546 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจ. เอส.เค.ผลิตภัณฑ์ยาง
2549 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจ. ใดโด สิทธิผล
2553 - ปัจจุบัน	กรรมการที่ปรึกษา Babson College, MA, U.S.A.
2555 - ปัจจุบัน	กรรมการ ชมรมบริหารความเสี่ยงสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย
2557 - ปัจจุบัน	คณะกรรมการ และรองเลขาธิการ สายงานประชาสัมพันธ์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
2557 - ปัจจุบัน	กรรมการวิศวกรรมหญิงไทย วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง โครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต”
เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด

ผู้วิจัย นางพิมพ์ใจ ลือสสระนุกูล หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ 26

ตำแหน่ง ประธานกรรมการ บมจ. อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยสภาวะสังคมไทยในปัจจุบัน มีหลายปัจจัยรอบตัว ที่สามารถชักจูงผู้คนให้เข้าสู่วงจรการเสพติดและการค้ายาเสพติด ได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถานศึกษา สังคม แหล่งที่มาและช่องทางในการเข้าถึงยาเสพติด ปัจจัยเหล่านี้เป็นเหตุผลักดันให้ผู้คนเข้าสู่วงจรยาเสพติด โดยอาจเริ่มด้วยการเป็นผู้เสพ และกลายเป็นผู้ค้า ในที่สุดเมื่อถูกดำเนินคดีและต้องโทษจำคุก เข้าสู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา และจิตใจ ของกรมราชทัณฑ์ จนพ้นโทษออกมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ หากแต่อดีตผู้ต้องขังบางคนสามารถปรับตัวได้ กลับเข้ามาดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามปกติ บางคนไม่สามารถปรับตัวได้ จนวนกลับไปสู่ยาเสพติดอีก

การทำงานจึงเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังที่อยู่ในทัณฑสถานหรือเรือนจำเหล่านี้ ให้ดีขึ้นได้ โดยเป็นการฝึกอบรมและฝึกอาชีพจนกระทั่งพัฒนาให้เป็นแรงงานมีฝีมือ เป็นการคืนคนดีสู่สังคม เมื่อคนเหล่านี้พ้นโทษออกจากในทัณฑสถานหรือเรือนจำแล้ว ก็สามารถประกอบอาชีพได้ทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีในทัณฑสถานหรือเรือนจำ ซึ่งส่วนมากก่อนต้องโทษ เป็นแม่บ้าน หรือไม่มีอาชีพที่มั่นคง โครงการฝึกอาชีพในในทัณฑสถานหรือเรือนจำ จึงเป็นการสร้างคนดี มีคุณธรรมนำชีวิต ให้มีอาชีพ สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ที่สำคัญคือบุคคลเหล่านี้จะได้ไม่วนกลับไปสู่วงจรยาเสพติดซ้ำอีก

บริษัท อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จึงมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์สังคมไทย ด้วยการพัฒนาศักยภาพของผู้ต้องขังที่อยู่ในสถานบำบัดต่างๆ ในการควบคุม

ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม จากการเป็นแรงงานไร้ฝีมือ มาเข้าสู่กระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของบริษัทฯ ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ เพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่มีระบบมาตรฐานโลกรับรอง เช่น ISO ฯลฯ ของประเทศไทยได้ในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการพัฒนาฝีมือผู้ต้องขังที่อยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง คลอง 5 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในการควบคุมของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ตามโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต หาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและการขยายผลไปสู่ผู้ต้องขังที่อยู่ในสถานบำบัดอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามโครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด
3. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมและพัฒนาโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” เป็นต้นแบบโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในสถานบำบัดยาเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มสตรีผู้รับการบำบัดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ธัญบุรี ผู้เข้าร่วมโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” จำนวน 200 คน ในช่วงระยะเวลาเดือน มกราคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากข้อมูลโครงการฯ วัดผลจากการฝึกปฏิบัติงานจริง รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง ในสถานบำบัดพิเศษหญิง ธัญบุรี ในโครงการต้นแบบ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) กับผู้ต้องขังในโครงการฯ
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ต้องขัง ผู้คุม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และเจ้าหน้าที่ผู้บริหาร โครงการฯ
3. เอกสารโครงการฯ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินงานของโครงการ “ให้อาชีพ ให้ชีวิต” และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ต้องขังในโครงการฯ สามารถสรุปแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโครงการฯ และแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพผู้ต้องขังในโครงการฯ ได้ดังนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพในการฝึกอบรม

1.1 การอบรมเน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

ประสานงานกับหน่วยงานด้านความปลอดภัยของบริษัทฯ เพื่อทำการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยและจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย (KYT) และวัดผลการฝึกอบรม

1.2 การคัดเลือกผู้ฝึกอบรม

ให้มีแนวทางในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมที่จะดูแลโครงการฯ และกำหนดให้ผู้บริหารโครงการฯติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โดยควรกำหนดให้มีคุณสมบัติเหมาะสม

1.3 การแบ่งกลุ่มอบรมผู้ต้องขังตามพื้นฐานความรู้

ทำการวัดพื้นฐานความรู้ของผู้ต้องขังก่อนการฝึกอบรม โดยให้ทำข้อสอบวัดความรู้ทั่วไปและทักษะในการอ่านเขียน จากนั้นแยกกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ ทำการฝึกอบรมแยกกลุ่มและดูแลกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์เป็นพิเศษ

1.4 การสร้างแผนงานด้านแรงจูงใจ

สร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังในการผ่านระดับฝึกอบรมและปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม ควรมีแผนการมอบรางวัลเล็กน้อย หรือขึ้นแสดงความสำเร็จเป็นแรงจูงใจให้ผู้รับการฝึกอบรมและปฏิบัติ

2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของทัณฑสถานและบริษัทฯมากขึ้น โดยทำรายงานผลการดำเนินงาน ผลการฝึกอบรม เสนอต่อผู้บริหารทั้ง 2 ฝ่าย และจัดประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของบริษัทฯและผู้คุมที่ดูแลโครงการฯ เป็นประจำทุกเดือน เพื่อชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

3. การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3.1 การพัฒนาอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

สร้างแผนการพัฒนาอุปกรณ์ใหม่ซึ่งประยุกต์ให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน เทียบเท่า คัดเตอร์ โดยจะร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้อุปกรณ์ใหม่นี้เป็นที่ยอมรับ และสามารถนำมาให้ผู้ต้องขังใช้ปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 การปรับปรุงเอกสารแสดงวิธีการปฏิบัติงาน (WI)

จากการสุ่มตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้ต้องขังแล้ว พบว่าไม่ตรงตามเอกสาร WI ซึ่งมีสาเหตุได้หลายประการ ได้แก่

3.2.1 ความไม่เข้าใจเนื้อหาของ WI

3.2.2 ความหลงลืม

3.2.3 WI ไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในบางขั้นตอน

ทั้งนี้ ทีมงานจะทำการศึกษา Work Study และพัฒนาต่อไปเพื่อความสามารถในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

4. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

โดยทำการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัญหาอากาศร้อน และแสงสว่างไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการทำงาน การเรียนรู้ และสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขในทันที

5. การเพิ่มการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาสมาธิและจิตใจของผู้ต้องขัง

ทำแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจิตใจ จริยธรรม ศิลธรรม ให้มีความหลากหลาย และต่อเนื่องมากขึ้น เพื่อเป็นการฝึกจิตใจให้ผู้ต้องขังมีสมาธิในการปฏิบัติงาน และมีคุณธรรมนำจิตใจ เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว จะไม่กระทำผิดซ้ำอีก

6. การเพิ่มโอกาสพัฒนาสมรรถนะของประสาทและสมองของผู้ต้องขัง

ขอคำปรึกษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการฝึกอบรม โดยมีเป้าหมายให้ผู้ต้องขังสามารถจดจำและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของผู้ต้องขัง

ทำแผนการปรับเปลี่ยนตำแหน่งงาน (Job Rotation) ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้การปฏิบัติงานกับชิ้นงานแบบอื่นบ้าง เพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษากระบวนการคัดเลือกผู้ต้องขังเพื่อเข้าโครงการฯ

นอกเหนือจากคุณสมบัติของผู้ต้องขังที่ทางทัณฑสถานกำหนดแล้ว ผู้วิจัยเสนอให้มีการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยคณะกรรมการร่วม ที่มาจากทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ต้องขังในแต่ละทัณฑสถาน/เรือนจำ มีลักษณะและข้อจำกัดแตกต่างกันไป เช่น กลุ่มผู้ต้องขังหญิง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ เป็นผู้คิดยาเสพติดมาก่อน มีข้อจำกัดเรื่องสมรรถนะของประสาทและสมอง ในการเรียนรู้ การจดจำ ลักษณะงานของทางบริษัทฯ ก็ต้องการผู้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะเฉพาะบางอย่าง เช่น ไม่มีความบกพร่องทางสายตา สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การส่งเสริมให้อดีตผู้ต้องขังในกลุ่มนี้มีโอกาสเข้าทำงานทั้งในภาครัฐและเอกชน

โดยกำหนดให้มีการส่งเสริมอดีตผู้ต้องขัง ในลักษณะเช่นเดียวกับ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นต้น

3. การติดตามผลหลังพ้นโทษที่สมัคร

ตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกไป ทางกรมฯมีวิธีการติดตามผลหลังพ้นโทษ มีดังนี้

3.1 การแจ้งสถานะทางไปรษณียบัตร แต่มีจำนวนน้อยที่ส่งกลับมา

3.2 การแจ้งในแบบฟอร์มก่อนการปล่อยตัว แต่มักหลีกเลี่ยงไม่แจ้งข้อมูลที่

ถูกต้อง

3.3 โครงการเบรנדส์สัญลักษณ์ “ผลิตผลคนดี” แต่เป็นการคัดเลือกเฉพาะอดีตผู้ต้องขังบางกลุ่มเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า การติดตามผลหลังพ้นโทษ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก การบันทึกการกลับเข้าทัณฑสถานซ้ำ สามารถสอบกลับได้จาก ระบบ IT ของกรมราชทัณฑ์ แต่การถูกจับกุมในคดีอื่นๆของตำรวจ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ข้อมูลจะอยู่ในระบบ IT ของกรมตำรวจ ซึ่งระบบไม่บูรณาการกัน ทำให้ติดตามผลไม่ได้ชัดเจน สำหรับกรณีถูกจับกุมในคดีประเภทอื่น จึงเสนอให้มีการบูรณาการระบบ IT ของกรมตำรวจและกรมราชทัณฑ์ ในด้านประวัติและความเป็นไปของผู้ต้องขัง

Abstract

Title **Project “Give Career Give Life” for the Quality of Life Development of Women Convicts in Drug Abuse Treatment Institute**

Field **Social - Psychology**

Name **Mrs. Pimjai Leeissaranukul Course NDC (JSPS) Class 26**

The objectives of this research were (1) to study the project “Give Career Give Life” to develop the quality of life of women convicts in Drug Abuse Treatment Institute in Thanyaburi, (2) to study the needs in quality of working life development, and (3) to give recommendations for the project’s development and support. The study was a qualitative research. Data was collected from the project’s document, related researches, group interviews and in-depth interviews of the women convicts in Drug Abuse Treatment Institute, Thanyaburi, and the related officers. Descriptive analysis was used to analyze the data, which was described according to the objectives of the research.

The findings were as follows: (1) To increase efficiency of training, (2) To increase efficiency of co-ordination between the institute and the company, being responsible of this project, (3) To increase efficiency of working, (4) To improve working environment, (5) To have more trainings about psychology, self concentration, and dharma practice, (6) To increase opportunities in development of ability of convicts’ brain and nerve, (7) To develop convicts’ vocational skill.

Based on the major findings, it was recommended that (1) Convicts in the project should be co-elected by the committee from both the institute and the company to match the requirements, (2) the government and private sectors should have give more opportunities and acceptance to former convicts working in their organizations, and (3) the institute should have a follow-up plan for former convicts regularly and effectively.